AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2004. július 8. *

A T-48/00. sz. ügyben,

a **Corus UK Ltd,** korábban British Steel plc (székhelye: London [Egyesült Királyság], képviselik: J. Pheasant és M. Readings solicitors, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik kezdetben: M. Erhart és B. Doherty, később M. Erhart és A. Whelan, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: N. Khan barrister, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

az EK-Szerződés 81. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (IV/E-1/35.860-B varrat nélküli acélcsövek-ügy) 1999. december 8-án hozott 2003/382/EK bizottsági határozat (HL 2003. L 140., 1. o.) megsemmisítése, vagy másodlagosan a felperesekre kiszabott bírság mérséklése iránt benyújtott keresete tárgyában,

* Az eljárás nyelve: angol.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA
(második tanács),

tagjai: N. J. Forwood elnök, J. Pirrung és A. W. H. Meij bírák,

hivatalvezető: J. Plingers tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2003. március 19., 20. és 21-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Tényállás és eljárás [1]

1 A jelen eljárás tárgya az EK-Szerződés 81. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (IV/E-1/35.860-B varrat nélküli acélcsövek-ügy) 1999. december 8-án hozott 2003/382/EK bizottsági határozat (HL 2003. L 140., 1. o., a továbbiakban: a megtámadott határozat).

[...]

1 — A jelen ítéletnek a jogvita előzményeire vonatkozó indokolása itt nem szerepel. Azt lásd az Elsőfokú Bíróság T-67/00., T-68/00., T-71/00. és T-78/00. sz. JFE Engineering és társai kontra Bizottság ügyben 2004. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-2501. o.] 2–33. pontjában.

Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás

34 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2000. február 28-án és április 3-án benyújtott hét keresetlevéllel a Mannesmann, a Corus, a Dalmine, az NKK Corp., a Nippon, a Kawasaki és a Sumitomo keresetet indított a megtámadott határozat ellen.

35 A felek meghallgatása után az Elsőfokú Bíróság 2002. június 18-i végzésével a szóbeli szakasz lefolytatása végett egyesítette a hét ügyet, az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 50. cikkével összhangban. Az ügyek egyesítését követően a hét ügy felperesei betekinthettek a jelen eljárásra vonatkozó összes aktába az Elsőfokú Bíróság Hivatalánál. Az Elsőfokú Bíróság pervezető intézkedéseket is elfogadott.

36 Az Elsőfokú Bíróság (második tanács) az előadó bíró jelentésének meghallgatását követően megnyitotta a szóbeli szakaszt. A felek előadták szóbeli előterjesztéseiket, és megválaszolták az Elsőfokú Bíróság kérdéseit a 2003. március 19., 20. és 21-i tárgyaláson.

A felek kérelmei

37 A felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

— semmisítse meg a megtámadott határozat 2. cikkét;

— semmisítse meg a megtámadott határozat 1. cikkét;

— semmisítse meg a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés miatt rá kiszabott bírságot;

— másodlagosan csökkentse a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés miatt rá kiszabott bírság összegét;

— kötelezze a Bizottságot a bírság összegének visszatérítésére, vagy másodlagosan azon összeg visszatérítésére, amellyel csökkenti a bírságot, a teljes összeg kamataival együtt, vagy adott esetben azon összeg kamataival, amellyel csökkenti a bírságot, a Corus fizetésétől a Bizottság visszafizetéséig terjedő időszakra;

— kötelezze a Bizottságot a felperesnél a jelen eljárásban felmerült költségek viselésére;

— tegyen meg minden más intézkedést, amely az Elsőfokú Bíróság ítéletének végrehajtásához szükséges.

38 A Bizottság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

— utasítsa el a keresetet;

— kötelezze a felperest a költségek viselésére.

A megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelem

A megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés meg nem történtével kapcsolatos jogalapról

A felek érvei

39 A Corus vitatja azon megállapítást, miszerint a Vallourecckel, a Mannesmann-nal és a Dalminéval kötött, a sima végű csövek szállításáról szóló szerződései jogsértést valósítanak meg. E szerződéseket ugyanis jogos üzleti indokok alapján kötötte meg, és azokat egymástól függetlenül és önállóan tárgyalta meg. A Bizottság nem tudta bizonyítani, hogy a Corus összehangolt magatartást tanúsított.

40 A felperes fenntartja, hogy 1994 márciusáig megőrizte az Imperial tulajdonjogát, amely vállalkozás a sima végű OCTG csövek készre dolgozásával foglalkozott, azzal a szándékkal, hogy független vállalkozásként tudja eladni. A clydesdale-i üzem 1991. áprilisi bezárását követően nem rendelkezett többé belső beszerzési forrással a sima végű csövek esetén, amely szükséges lett volna az Imperial tevékenységének fenntartásához. Annak érdekében, hogy e vállalkozás értékét megőrizze, és hogy a lehető legvonzóbbá legyen az esetleges vásárlók számára, fontos volt a Corus számára, hogy a jó minőségű sima végű csövek megbízható szállításának biztosítása végett harmadik vállalkozásokkal szerződést kössön, amivel hosszú távon kielégíthető a brit kontinentális talapzaton működő olajipari vállalkozások által támasztott, menetes OCTG csövek iránti kereslet. A termékek minősége lényeges elem volt a végtermék használatával járó kockázat miatt, különösen az Északi-tenger brit kontinentális talapzati részének éghajlati és földtani feltételeit figyelembe véve.

41 Ezen érvelés alátámasztására a Corus benyújtotta a Conoco olajipari társasággal 1992-ben kötött szerződését, valamint az ahhoz csatolt műszaki leírást. A

szerződésből az tűnik ki, hogy a Corus köteles volt tiszteletben tartani a Conoco által meghatározott előírásokat, különösen a menetes OCTG csövek gyártásához felhasznált sima végű csövek minőségét illetően. A termék-ellenőrzési eljárás még a Corus számára sima végű csöveket gyártó acélművek független vizsgálatát is magában foglalta.

42 A Corus ezenkívül azt állítja, hogy a Valloureckel, a Mannesmann-nal és a Dalminéval automatikusan meghosszabbodó ötéves kezdeti időszakra kötött három szerződés, amelyek állítólag megvalósították a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértéseket, nem képeznek egységes megállapodást, mivel különböző napokon írták alá azokat, 1991. július 24-én, 1991. december 4-én és 1993. augusztus 9-én.

43 A Corus számára logikus lépés volt a sima végű csövek szállításának felosztása három különböző szállító között. Nagyobb számú szállító esetén nem tudta volna kielégíteni a vevők igényeit. A vevők általában ragaszkodnak az általuk megrendelt csövek gyártásában érintett szállítók számának korlátozásához, mert az általuk elvégzett minőség-ellenőrzés nagyon költséges, figyelembe véve a termékbiztonság elsőrendű fontosságát a kérdéses ágazatban. A Corusnak viszont szüksége volt több szállítóra, hogy megvédje magát az esetleges sztrájkokból vagy az üzemekben történt balesetekből eredő negatív pénzügyi következmények ellen, és hogy tekintetbe vegye az OCTG csövek iránti kereslet változékonyságát.

44 Ezen túlmenően az OCTG csöveket általában hosszú távú szállítási szerződések keretében méretre gyártják. A jelen esetben így a hallgatólagosan meghosszabbodó ötéves időtartamra kötött szállítási szerződések nem tekinthetők szokatlannak. Minden megrendelés ugyanis pontosan leírja a csövek minőségét és méreteit, ezért a közvetlenül raktárból történő eladás gyakorlatilag kizárt. A Corus továbbá fenntartja, hogy az olajipari ágazatban működő vállalkozások ragaszkodnak ahhoz, hogy az általuk megrendelt csövek rendelkezésre álljanak a szükségleteiknek megfelelő szigorú szállítási határidőkön belül, különösen a fúrótornyok működtetésének magas költségeire tekintettel.

45 Tekintettel a fent leírt minőségi követelményekre, nem érdemleges a Bizottság által a megtámadott határozat 152. preambulumbekezdésében tett észrevétel, amely az acélcsőágazatban a szállítási szerződések megkötése idején uralkodó szerkezeti túlkapacitásra, és különösen a Magyarországról, Lengyelországból, Csehszlovákiából és Horvátországból történő import lehetőségére vonatkozik, mivel az ezen országokból származó csövek nem voltak megfelelő minőségűek, ráadásul ezen államok akkoriban politikailag kevéssé voltak stabilak. Ami a más lehetséges szállítási forrásokat illeti, a Latin-Amerikából származó termékeknek ugyanazon minőségi problémáik voltak, mint a kelet-európai országokban gyártott termkeknek, Észak-Amerika pedig kizárt volt, mert az ottani termelők nem szándékoztak termékeiket exportálni. Ami a japán termékeket illeti, a szállítási költségek és határidők a behozatal akadályát képezték, figyelembe véve különösen azt, hogy az OCTG csövek ára viszonylag alacsony volt Európában. A három közösségi szállító kiválasztása így üzleti szempontból logikus lépés volt a Corus részéről.

46 A Corus elutasítja a Bizottságnak a megtámadott határozat 152. preambulumbekezdésében szereplő érvelését, miszerint az a tény, hogy a szállítási szerződések a szállítási határidőt öt-hat hétben rögzítették, és csak azt a büntetést írták elő nemszállítás esetére, hogy beleszámították a le nem szállított mennyiséget abba az éves mennyiségbe, amelyre a szállító jogosult volt, arra utal, hogy a szállítási határidő nem bírt nagy jelentőséggel a Corus számára.

47 A Corus szerint az Egyesült Királyság kontinentális talapzatán az OCTG csövek iránti kereslet ingadozása miatt a három szállító által szállítandó sima végű cső mennyiségének százalékos arányban, és nem rögzített mennyiségben való meghatározása az egyetlen gyakorlati módja volt szükségletei fedezésének. Valójában ez volt az egyetlen módszer, amellyel tekintetbe lehetett venni azokon a piacon uralkodó túlkínálatot vagy hiányt, amelyekre a sima végű csöveket szánták.

48 Egyebekben pedig annak a módszernek az elfogadásával, amely összekapcsolta a Corus által megvett csövekért fizetendő árat az általa eladott OCTG csövekért

kapott árral, tekintetbe lehetett venni a kereslet változása miatti jelentős áringadozást. Ezzel kapcsolatban üzleti szempontból különösen nehéz lett volna megállapodni a szállítókkal egy olyan rögzített árban, amely kellőképpen alacsony ahhoz, hogy a Corus biztos lehessen benne, hogy az OCTG csövek eladása mindig jövedelmező marad. A Corus kijelenti, hogy nem tájékoztatta szállítóit az általa értékesített csövek mennyiségéről és a vevői által fizetett árról, annak ellenére, hogy az árazási módszer ezen információkat figyelembe vette. Egyedül a sima végű csöveknek az e módszer alkalmazásából eredő árairól tájékoztatta szállítóit, akiknek egyébként joguk volt független könyvvizsgálóval megvizsgáltatni azt, hogy a Corus helyesen alkalmazta-e ezt a módszert.

49 A Corus szerint nem érdemleges a Bizottság érvelése, miszerint a szállítási szerződéseknek önmagukban nem volt értelmük, mivel szükségleteinek bizonyos százalékát juttatta minden egyes szállítónak. Ezen érvelés egyáltalán nem igazolja, hogy a szállítási szerződések a megtámadott határozattal szankcionált négy europai termelő közötti összejátszás eredményei lennének. A Corus mindegyik szerződést az általános szállítási stratégiájára tekintettel kötötte, amelyet önálló módon határozott el.

50 A Corus arra hivatkozik, hogy a kérdéses szállítási szerződések mögötti üzleti logika leírása révén magatartásának eltérő értelmezését nyújtotta, így a Bizottság feladata, hogy bizonyítsa a négy szankcionált vállalkozás közötti összejátszás megtörténtét, anélkül, hogy e szerződések kikötéseire támaszkodna (Darmon főtanácsnoknak a C-89/85., C-104/85., C-114/85., C-116/85., C-117/85. és C-125/85–C-129/85. sz. Ahlström Osakeytiö és társai kontra Bizottság, ún. „Woodpulp II"-ügyre vonatkozó indítványának [a Bíróság 1993. március 31-én hozott ítélete, EBHT 1993., I-1307., I 1445. o.] 195. pontja). Ennek kapcsán azt állítja, hogy a párhuzamos magatartás csak akkor tekinthető az összejátszás bizonyítékának, ha annak egyetlen elképzelhető magyarázatát az összejátszás jelenti (a fent hivatkozott „Woodpulp II"-ítélet 71. pontja).

51 A Corus mindazonáltal hozzáteszi, hogy a Bizottság ellenkérelmében előterjesztett érvelés, miszerint a szállítási szerződéseknek az előző pontokban elemzett kikötései korlátozzák a versenyt, nem bizonyítja a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt konkrét jogsértés létezését. Még ha ugyanis fel is tételezzük, hogy e kikötések valóban versenykorlátozók, e körülmény – legalábbis önmagában – nem bizonyítja, hogy a négy europai termelő összejátszott a japán termelőknek a brit piacról való kizárása érdekében.

52 Ezenkívül a Bizottság érvelésének alátámasztására hivatkozott okirati bizonyítékok, különösen a megtámadott határozat 91. és 147. preambulumbekezdésében, nem erősítik meg a Corus és más europai csőgyártók közötti megállapodás létezését. Maga a Bizottság is vonakodott teljes mértékben e bizonyítékokra támaszkodni ellenkérelmében. A Corus szerint ellentmondásos az, ahogyan a Bizottság elemezte a bizonyítékokat, különösen mivel nem magyarázta meg, hogyan és miért alakult át a Corus és a Vallourec közötti – az 1990-ből származó feljegyzések által állítólag tanúsított – kétoldalú szerződés a négy europai termelő közötti többoldalú megállapodássá. Ennek kapcsán fenntartja, hogy a Bizottság köteles bizonyítani azt, hogy a négy europai termelő összejátszott, ami a sima végű csövek szállítására kötött szerződésekhez vezetett, hogy az Elsőfokú Bíróság ne semmisítse meg a megtámadott határozat 2. cikkét.

53 Ezen túlmenően mivel a Bizottság a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértést 1991 decemberétől kezdődően rótta a Dalmine terhére, a Corus arra hivatkozik, hogy az 1993-as keltezésű bizonyítékok nem érdemlegesek, ami az alapszabályok javított alapszabályokká való feltételezett átalakulását illeti. A Corus továbbá azt állítja, hogy a Bizottság a kifogásközlésben úgy vélte, hogy az 1990-ből származó feljegyzések a négy europai termelő közötti megállapodás létezését igazolják, de a megtámadott határozatban már figyelmen kívül hagyta ezen elemzést.

54 A Corus ezután megvizsgálja a megtámadott határozatnak a 78–81. preambulumbekezdésében elemzett, és később a 147. preambulumbekezdésben hivatkozott

bizonyos feljegyzéseket, azaz a „Réflexions concernant le renouvellement du contrat VAM" című 1990. március 23-i feljegyzést (a továbbiakban: a VAM-szerződésről tett észrevételek, másolatát lásd az akta 15622. oldalán); a „Réflexions stratégiques concernant les relations de VLR" című 1990. május 2-i feljegyzést (a továbbiakban: stratégiai észrevételekről szóló feljegyzés, másolatát lásd az akta 15610. oldalán); valamint az 1990. július 24-i találkozóról szóló feljegyzést. Ennek kapcsán nem tesz kifejezett észrevételt a megtámadott határozat 62. preambulumbekezdésében, valamint a kifogásközlés 56. pontjában idézett „Entretien BSC" című keltezés nélküli feljegyzésre (a BSC tárgyalások, másolatát lásd az akta 15596. oldalán). A Corus azt állítja, hogy a VAM-szerződésről tett észrevételeket és a stratégiai észrevételekről szóló feljegyzést a Vallourec munkavállalói írták, és azok csupán szerzőik személyes véleményét fejezik ki. Ezért ezek egyáltalán nem bizonyítják a Corus és a Vallourec közötti megállapodás létezését. A Bizottság alaptalanul támaszkodik arra a körülményre, miszerint e két feljegyzés – más lehetőségek mellett – olyan megoldást javasol, amely a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt állítólagos megállapodásnak felel meg. A VAM-szerződésről tett észrevételek című feljegyzés szerzője kifejezetten elutasította e megoldást, mivel kevéssé volt megvalósítható, és egy másik olyan megoldást javasolt, amely a Corus számára lehetővé tette, hogy szabadon megválassza a sima végű csövek szállítási forrását.

55 Ami az 1990. július 24-i találkozóról szóló feljegyzést illeti, a Corus arra hivatkozik, hogy azok a munkavállalói, akik részt vettek a kérdéses találkozón, már mind nyugdíjba vonultak 1997 augusztusában, így e dokumentumnak csak korlátozott értékelését adhatja. Meglátása szerint e feljegyzésből nem tűnik ki egyértelműen, mely észrevételek tükrözik a találkozón elhangzottakat, és melyek a feljegyzés szerzőjének személyes véleményét. Ezenkívül e feljegyzésből nem lehet arra következtetni, hogy a Corus és a Vallourec megállapodtak valamely cselekvési irányban. Végül amennyiben a Bizottság a négy európai termelő közötti megállapodás létezésének megállapítása érdekében e feljegyzésre hivatkozik, a Corus azt állítja, hogy nincs bizonyíték olyan további tárgyalásokra, amelyeken a Dalmine és a Mannesmann részt vettek volna.

56 Ami a Corusnak a Vallourec számára küldött „BS együttműködési megállapodás" című 1993. január 22-i keltezésű faxüzenetét illeti („BS cooperation agreement", az ahhoz csatolt 1993. január 21-i levél és 13 oldalas bizalmas feljegyzés), másolatát lásd a Bizottság aktájának 4626. oldalán, elemzését a megtámadott határozat 91. preambulumbekezdésében, a Corus arra hivatkozik, hogy azok nem igazolják bármilyen összejátszás megtörténtét. E faxüzenetet azon tárgyalásokkal össze-

függésben küldték, amelyeket a Corus a Vallourecckel, a Dalmine-val és a Mannesmann-nal folytatott annak érdekében, hogy megvizsgálják egy összehangolt racionalizálási terv lehetőségét, és nem képezi semmiféle jogellenes összejátszás bizonyítékát. Kihangsúlyozza különösképpen azt, hogy a BS együttműködési megállapodás című faxüzenet előírta, hogy tájékoztatni kell a nemzeti felügyeleti hatóságokat, mielőtt bármiféle ügyletet végrehajtanak.

57 Egyebekben a BS együttműködési megállapodás című faxüzenetből az tűnik ki, hogy a Corus megpróbálta nagyon alacsony szintre csökkenteni a varrat nélküli csövek piacán való jelenlétét, így e dokumentum nem bizonyíthatja részéről a jogsértő magatartás fennállását, ellentétben azzal, amit a Bizottság állít. A Corusnak ugyanis a kérdéses szállítási szerződések már nem álltak üzleti érdekében azután, hogy 1994 márciusában eladta az Imperial vállalkozást a Vallourecnek.

58 Ami „a varrat nélküli acélcsövekre kidolgozott rendszer és a piac fejlődése" című, a megtámadott határozat 91. preambulumbekezdésében elemzett dokumentumot illeti (Seamless steel tube system in Europe and market evolution, a továbbiakban: az acélcsövekre kidolgozott rendszerdokumentum, másolatát lásd a Bizottság aktájának 2051. oldalán), a Corus úgy véli, hogy a Dalmine belső dokumentumáról van szó, amely nem bizonyítja a Corus részvételét olyan tárgyalásokon, amelyek jogellenes összejátszást valósítanak meg.

59 A Bizottság először is azt állítja, hogy a „Woodpulp II"-ítélet [lásd fent az 50. pontban] 71. pontja, amelyre a Corus hivatkozik, csak olyan körülmények közt releváns, amikor a Bizottság az összehangolt magatartás létezésének igazolásakor kizárólag a párhuzamos magatartás bizonyítékára támaszkodik. A jelen esetben azonban a szállítási szerződések kikötései saját maguk egyértelműen tükrözik a felek azon szándékát, hogy a Corus maradjon az alapszabályok értelmében vett nemzeti termelő. Ráadásul az írásos bizonyítékok is alátámasztják ezen elméletet.

60 Egyebekben annak az érvelésnek, miszerint a sima végű csövek szállításáról szóló három szerződést egymástól függetlenül és önállóan tárgyalták meg, ellentmond az a körülmény, hogy az egyes szerződések a Corus által megvásárolt csövek rögzített százalékát juttatták minden egyes szállítónak.

61 Továbbá a Corus azon érvelése kevéssé meggyőző, hogy csak közösségi termelőkkel tudott szállítási szerződést kötni. Hasonlóképpen a szállítási határidők jelentőségére vonatkozó érvelése is ellentmondásban áll saját szerződései kikötéseivel. A termékek minőségének jelentőségére vonatkozó érvelését pedig megcáfolja az a tény, hogy saját maga javasolta a sima végű csövek harmadik országok termelőitől történő beszerzését, amint arra a megtámadott határozat rámutat (78. preambulumbekezdés).

62 A Bizottság hozzáteszi, hogy a megtámadott határozat 152. preambulumbekezdése szerint szerkezeti túlkapacitás uralkodott a piacon, a Közösségen belül is, így a Corus érvelése nem érdemleges a kelet-európai termelők által kínált csövek nem kielégítő minőségéről.

63 Mindenesetre nem számít a Corus azon érvelése, amellyel bizonyítani kívánja, hogy logikus lépés volt számára üzletet kötni a három közösségi termelővel, mivel az a tény valósította meg a jogellenes összejátszást, hogy a Corus és e termelők elfogadták a Corus üzletének olyan közös tulajdonként való kezelését, amelyet a korlátozó szállítási szerződések útján egymás között felosztottak.

64 A Bizottság arra hivatkozik, hogy még ha a Corus bizonyítani is tudná, hogy üzleti előnyökkel járt számára a sima végű csövek beszerzése bizonyos százalékának elosztása a három szállító között, az egyes szerződések ilyen értelmű kikötései akkor is versenykorlátozást jelentenek, ahogyan azt a megtámadott határozat 153. preambulumbekezdésében leírta.

65 Bárhogy is, nem igaz az, hogy a Corus beszerzéseinek százalékos felosztása az egyetlen módja volt annak, hogy a Corus megbízhatóan fedezze a sima végű csövek iránti változó szükségletei teljességét. A Bizottság fenntartja, hogy ugyanazon üzleti cél elérhető lett volna, ha egységárakat előíró keretszerződéseket köt a szállítókkal.

66 Ami a szállítási szerződéseknek azon kikötését illeti, amely a sima végű csövek árát a Corus által a menetes csövek viszonteladásáért kapott árra hivatkozással határozta meg, a Bizottság úgy véli, hogy az összes gyártó, aki azért vásárol meg egy terméket, hogy készre dolgozás után azt újra eladja, viseli az árcsökkenés kockázatát a végtermékek piacán. A Corus nem magyarázza meg, miért volt szükséges a jelen esetben e kockázat megszüntetése. A Bizottság szerint a Corus arra sem ad magyarázatot, hogy a sima végű csövek szállítói miért fogadták el ezen üzleti kockázat megosztását.

67 Ami a megtámadott határozat 153. preambulumbekezdésében leírt körülményt illeti, miszerint a sima végű csövek árának számítási módszere magával vonta olyan üzleti információk jogellenes cseréjét, amelyeknek az ítélkezési gyakorlat szerint bizalmasaknak kell maradniuk (az Elsőfokú Bíróság T-141/94. sz. Thyssen Stahl kontra Bizottság ügyben 1999. március 11-én hozott ítéletének [EBHT 1999., II-347. o.] 403. pontja, és a T-151/94. sz. British Steel kontra Bizottság ügyben 1999. március 11-én hozott ítélet [EBHT 1999., II-629. o.] 383. és azt követő pontjai), a Corus által e módszer használatának védelmére előterjesztett érvelés nem meggyőző. A Corus által eladott menetes csövek mennyisége kapcsán a Bizottság megjegyzi, hogy szállítói könnyen kiszámíthatták azt, hogy a Corus e termékekből összesen mennyit értékesített, mivel mindegyikük a Corus szükségleteinek rögzített részét szállította.

68 A megtámadott határozat 78–81. preambulumbekezdésében idézett, az 1990-ből és 1993-ból származó bizonyítékokkal kapcsolatban a Bizottság először is fenntartja, hogy azokra nem egy meghatározott megállapodás létezésének bizonyítékaként hivatkozott, hanem annak érdekében, hogy bemutassa azon szállítási szerződések mögötti szándékot, amelyekre a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés megtörténtének igazolásaként közvetlenül támaszkodott.

69 Ami a Corus azon érvelését illeti, hogy a megtámadott határozat nem magyarázta meg egyértelműen, hogyan alakult át később a Corus és a Vallourec közötti kétoldalú megállapodás négy fél közötti megállapodássá, a Bizottság először is azt állítja, hogy e második megállapodást az alapszabályok tiszteletben tartását előíró, a megtámadott határozat 1. cikkében megállapított szélesebb körű megállapodás – amelynek a szóban forgó négy európai termelő 1990 óta tagja volt – keretében fogalmazták meg. A Corus és a Vallourec tehát 1990-ben megkötötte a megtámadott határozat 2. cikkében leírt megállapodást, és már a kezdetektől arra számított, hogy a Dalminet és a Mannesmannt rá tudja venni a részvételre. A Bizottság megállapítja, hogy a Dalminenak és a Mannesmann-nak csatlakoznia kellett e második megállapodáshoz, mielőtt aláírták volna a szállítási szerződéseket, de mivel nincs bizonyíték ennek pontos dátumáról, jogsértésben való részvételüket csak a szerződések aláírásának napjától kezdve állapította meg. Következésképpen egyértelmű, hogy a Corus és legalábbis a Vallourec 1990-től kezdve felek voltak a megállapodásban. A megállapodásban részt vevő négy fél továbbá 1993-ban találkozott egymással, amikortól kezdve mindannyian csatlakoztak a megállapodáshoz.

70 Ami azon érvelést illeti, miszerint a szállítási szerződések kikötéseiben lévő állítólagos versenykorlátozások nem azok, amelyek a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértést megvalósítják, a Bizottság azt állítja, hogy e korlátozások kizárólag a megállapodás írásbeli részét képviselik, másik részét nem foglalták írásba.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

71 El kell utasítani először is a Corus érvelését, hogy olyan magyarázatot nyújtott a megtámadott határozat 2. cikkében említett szállítási szerződések mögötti üzleti logikáról, amely más megvilágításba helyezi a Bizottság által megállapított tényeket, és azoknak a közösségi versenyjog megsértésének megállapításához vezető bizottsági érvelést helyettesítő, hihető magyarázatát adják (lásd ilyen értelemben a Bíróság 29/83. és 30/83. sz. CRAM és Rheinzink kontra Bizottság ügyekben 1984. március

28-án hozott ítéletének [EBHT 1984., 1679. o.] 16. pontját; a „Woodpulp II"-ítélet [lásd fent az 50. pontban] 126-127. pontját; és az Elsőfokú Bíróság T-305/94-T-307/94., T-313/94-T-316/94., T-318/94., T-325/94., T-328/94., T-329/94. és T-335/94. sz. Limburgse Vinyl Maatschaapij kontra Bizottság, ún. „PVC II"-ügyben 1999. április 20-án hozott ítéletének [EBHT 1999., II-931. o.] 725. pontját). Ennek következtében azon állítás tárgyát vesztette, hogy a jelen esetben a Bizottság feladata bizonyítani a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt, vállalkozások közötti megállapodás létezését, anélkül, hogy a szállítási szerződések kikötéseire támaszkodna.

72 Meg kell állapítani, hogy a Corus érvelésének alapjául szolgáló ítélkezési gyakorlat olyan helyzetekre vonatkozik, amelyekben a Bizottság kizárólag az érintett vállalkozások piaci magatartására támaszkodik a jogsértés fennállásának bizonyításakor (lásd ilyen értelemben a „PVC II"-ítélet [lásd fent a 71. pontban] 727–728. pontját). A „Woodpulp II"-ítélet (lásd fent az 50. pontban) 71. pontjában leírt bizonyítási szabály csak olyan körülmények közt releváns, amikor a Bizottság az összehangolt magatartás létezésének igazolásakor kizárólag a párhuzamos magatartás bizonyítékára támaszkodik. Nem ez a helyzet a jelen esetben, mivel a megállapított jogsértés magából a szállítási szerződések kikötéseiből ered, amelyek a közösségi versenyszabályok megsértését valósítják meg (lásd a megtámadott határozat 110. és azt követő preambulumbekezdéseit), másrészt mivel a Bizottság kiegészítő írásos bizonyítékok sorára hivatkozik ezen elméletének alátámasztására (lásd a megtámadott határozat 78. és azt követő preambulumbekezdéseit).

73 Ha a Corus bizonyítani tudná, hogy objektív üzleti érdekében állt a három szállítási szerződés megkötése a Valloureckel, a Dalminéval és a Mannesmann-nal, ez egyáltalán nem gyengítené a Bizottság elméletét, miszerint e szerződések jogellenesek voltak. A versenykorlátozó magatartás valójában gyakran a vállalkozások üzleti érdekét szolgálja, legalábbis rövidtávon.

74 A szállítási szerződések célját és hatását a Bizottság a megtámadott határozat 111. preambulumbekezdésében írta le:

„E szerződések tárgya az északi-tengeri OCTG piac „vezetőjének" ellátása volt, céljuk pedig a hazai termelő megtartása volt az Egyesült Királyságban annak érdekében, hogy az Európa–Japán klub keretében biztosítsák az alapszabályok betartását. A szerződések fő célja és hatása többek közt versenytársuk, a [Corus] (1994 februárja után Vallourec) összes szükségletének elosztása volt a [Mannesmann], a Vallourec és a Dalmine között. A szerződések a sima végű csövek beszerzési árait a [Corus] által menetvágott csövek áraitól tették függővé. Ezen túlmenően korlátozták a [Corus] (1994 februárja után Vallourec) beszerzési szabadságát, és arra kényszerítették, hogy közölje versenytársaival az alkalmazott eladási árakat és eladott mennyiségeket. A [Mannesmann], a Vallourec (1994 februárjáig) és a Dalmine továbbá vállalták, hogy előre nem ismert mennyiségeket szállítanak egyik versenytársuk ([Corus], később Vallourec 1994 márciusától) részére."

75 Az Elsőfokú Bírósághoz benyújtott szállítási szerződések érdemben megerősítik a megtámadott határozat 111., valamint 78–82. és 153. preambulumbekezdésében leírt tényeket. E szerződések többek között felosztották a Corusnak a sima végű csövek iránti szükségleteit a három másik europai termelő között (40% a Vallourec, 30% a Dalmine és 30% a Mannesmann számára), valamint előírták a Corus által a sima végű csövekért fizetendő ár megállapításának matematikai módszerét, amely figyelembe vette a Corusnak a menetes csöveiért kapott árat.

76 Ezekből a megállapításokból az következik, hogy a szállítási szerződések célja, illetve legalábbis hatása az volt, hogy a négy europai termelő tekintetében helyettesítse a köztük folyó verseny kockázatát a menetes csövek brit piacon való eladásából származó nyereség egyeztetett módon történő felosztásával (az összehangolt magatartás kapcsán lásd hasonlóképpen az Elsőfokú Bíróság T-25/95., T-26/95., T-30/95–T-32/95., T-34/95–T-39/95., T-42/95–T-46/95., T-48/95., T-50/95–T–65/95., T-68/95–T-71/95., T-87/95., T-88/95., T-103/95. és T-104/95. sz. Cimenteries CBR és társai kontra Bizottság, ún. „Cement"-ügyben 2000. március 15-én hozott ítéletének [EBHT 2000., II-491. o.] 3150. pontját).

77 E szállítási szerződések útján a Corus olyan módon kötötte le versenytársait, hogy a saját hazai piacán a hatékony verseny ez utóbbiak részéről és annak lehetősége is megszűnt.

78 A Corus ugyanis megerősítette helyzetét saját hazai piacán, amiért cserébe feladta beszerzési szabadságát, mert a menetes csövek brit piacán lévő potenciális versenytársai közül három vállalkozás a Corushoz kötötte magát olyan módon, hogy ha a Corus menetes csöveinek eladása csökkenne, e három versenytárs sima végű csöveinek eladásai is visszaesnének. Továbbá a sima végű csövek három szállító által vállalt eladásának haszonkulcsa szintén visszaesne, ha a Corus menetes csöveinek eladási ára csökkenne. Ilyen körülmények mellett gyakorlatilag elképzelhetetlen, hogy e három termelő hatékony versenyt támasztana a Corusszal szemben a menetes csövek brit piacán, különösen az árak vonatkozásában (lásd a megtámadott határozat 153. preambulumbekezdését).

79 Másfelől viszont e szerződések megkötésével a Corus közösségi versenytársai közvetve részt vehettek a Corus hazai piacán, és részesülhettek az ott elért nyereségből. E kedvezmények érdekében ténylegesen lemondtak arról a lehetőségről, hogy menetes csöveket értékesítsenek a brit piacon, valamint arról – leginkább a harmadik, a Mannesmann-nak a fennmaradó 30%-ot juttató szerződés aláírásától, azaz 1993. augusztus 9-től kezdve —, hogy a Corus által vásárolt sima végű csövek nagyobb hányadát szállítsák annál, mint amit előzetesen a részükre kiosztottak. A Corus versenytársai továbbá elfogadták azt a terhes, és így üzleti szempontból szokatlan kötelezettséget, hogy olyan mennyiségű menetes csövet szállítsanak a Corusnak, amelyet előzetesen csak ez utóbbi menetes csöveinek eladására tekintettel határoztak meg.

80 Meg kell jegyezni, hogy ha a szállítási szerződések nem léteztek volna, az alapszabályok hiányában a három europai termelőnek (ide nem értve a Corust) tényleges vagy legalábbis potenciális üzleti érdekében állt volna az utóbbival hatékonyan versenyezni a menetes csövek brit piacán, másrészt egymás között versenyezni, hogy ki szállítson sima végű csöveket a Corusnak.

81 Meg kell továbbá jegyezni, hogy a szállítási szerződéseket ötéves kezdeti időszakra kötötték. Ez a viszonylag hosszú idő igazolja és megerősíti e szerződések versenykorlátozó jellegét.

82 Továbbá, amint azt a Bizottság megállapította, a sima végű csövek árának a három szállítási szerződésben kikötött számítási módszere magával vonta azon üzleti információk jogellenes cseréjét (lásd a megtámadott határozat 153. preambulumbekezdését, valamint a 111. preambulumbekezdését), amelyeknek bizalmasaknak kell maradniuk avégett, hogy a versenyző vállalkozások üzletpolitikájának önállósága ne sérüljön (lásd ilyen értelemben a Thyssen Stahl kontra Bizottság ítéletének [lásd fent a 67. pontban] 403. pontját, és a British Steel kontra Bizottság ítéletének [lásd fent a 67. pontban] 383. és azt követő pontjait).

83 A Corus azon érvelésével nem menti ki magát a jelen ügy körülményei között, hogy az általa eladott csövek mennyiségét és a vevői által fizetett árakat nem fedték fel szállítói előtt.

84 Ami a Corus által eladott menetes csövek mennyiségét illeti, meg kell állapítani, hogy szállítói azt könnyen kiszámíthatták, mivel elvileg mindegyikük a Corus szükségleteinek rögzített részét szállította.

85 Ami az árakat illeti, igaz az állítás, hogy a Corus nem közölte a szerződő felekkel a menetes csöveiért kapott árakat. Tehát a megtámadott határozat 111. preambulumbekezdésében szereplő megállapítás, miszerint a szállítási szerződések „kötelezték [a Corust], hogy közölje versenytársaival az alkalmazott eladási árakat és eladott mennyiségeket", túloz a vonatkozó szerződéses kötelezettségek hatókörével kapcsolatban. Mindenesetre a Bizottság helyesen állapította meg a megtámadott határozat 153. preambulumbekezdésében és az Elsőfokú Bíróság előtt, hogy ezen árak matematikailag a sima végű csövekért fizetett árhoz kötődtek, így a három érintett szállító pontos információkat kapott a Corus által eladott menetes csövek áringadozásának irányáról, idejéről és nagyságáról.

86 Meg kell állapítani, hogy az információk átadása a versenytársaknak sérti az EK 81. cikk (1) bekezdését, és ráadásul azt is, hogy a jogsértés jellege érdemben ugyanaz, ha a menetes csövek árait közlik, vagy csak az ingadozásukra vonatkozó információkat. Ilyen körülmények mellett meg kell állapítani, hogy az előző pontban leírt pontatlanságnak nincs jelentősége a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés tágabb összefüggései szempontjából, következésképpen nincs kihatása e jogsértés létezésének megállapítására.

87 Ami a Corus általánosabb érvelését illeti, miszerint az előző pontokban leírt versenykorlátozások nem azok, amelyek a Bizottság által a megtámadott határozat 2. cikkében megállapított jogsértést megvalósítják, fel kell idézni, hogy e korlátozásokat egyértelműen kifejtik a megtámadott határozatnak e jogsértést leíró preambulumbekezdései, különösen a 111. preambulumbekezdés, amelyet teljes terjedelemben idéz fent a 74. pont. Bár a megtámadott határozat 2. cikkének (1) bekezdése megállapítja, hogy a szállítási szerződéseket „az 1. cikkben leírt jogsértés keretében kötötték", világosan kitűnik a megtámadott határozat 111. preambulumbekezdéséből, hogy a 2. cikkben foglalt jogsértést e szerződések puszta megkötése valósította meg.

88 Mindazonáltal ezen elemzés megalapozottságát megerősíti az a tény, hogy a megtámadott határozat 2. cikkének (2) bekezdésében a Bizottság az európai termelők terhére rótt jogsértés időtartamát attól az időszaktól teszi függővé, amely alatt az általuk kötött szerződés hatályban volt.

89 Továbbá e megállapítások elegendők ahhoz, hogy elutasítsuk a Corus azon érvelését is, miszerint a Bizottság nem igazolta, hogy a négy európai termelő a megtámadott határozatban leírt módon összehangolta magatartását. Bármekkora is volt a négy európai termelő közötti összehangolás tényleges mértéke, meg kell állapítani, hogy mindegyikük aláírt egyet, a Corus pedig mindhármat azon szállítási szerződések közül, amelyek korlátozták a versenyt, és a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt, az EK 81. cikk (1) bekezdése szerinti jogsértés részét képezték.

90 E körülmények között a Bizottságnak felesleges volt a szállítási szerződéseken kívüli bizonyítékokra támaszkodnia a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés létezésének bizonyítása során. Következésképpen e jogalap vizsgálata során nem szükséges a jelen esetben elemezni a felperes által ennek kapcsán előterjesztett összes érvet.

91 Mindenesetre e jogalappal összefüggésben és amennyiben a négy közösségi termelő közötti összejátszás mértéke a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés kapcsán lényeges a jelen ügyben előterjesztett bizonyos más jogalapok vizsgálata céljából, meg kell vizsgálni a Bizottság aktájában szereplő bizonyos dokumentumokat a Corus azon érvelésének értékelése érdekében, miszerint a kérdéses három szállítási szerződést különböző napokon írták alá, és ezért a Bizottság nem vonhatta volna le azt a következtetést, hogy a négy europai termelő egységes jogsértést követett el.

92 Ezzel kapcsolatban a VAM-szerződésről tett észrevételek című 1990. március 23-i feljegyzés különösen lényeges. A „II. forgatókönyv" cím alatt Pierre Verluca arra a lehetőségre utal, hogy „ha meg tudjuk győzni a japánokat, hogy ne avatkozzanak be a brit piacon, és a problémát rendeznénk az europaiak között." Így folytatja: „[e]bben az esetben, a sima végű csöveket eredményesen el lehet osztani a [Mannesmann], a [Vallourec] és a Dalmine között." A következő bekezdésben ezt állapítja meg: „valószínűleg az állna érdekünkben, hogy a [Vallourec] eladásait a [Corus] által eladott VAM árához és mennyiségéhez kössük". Mivel ezen utóbbi javaslat pontosan tükrözi a Vallourec és a Corus között 16 hónappal később kötött szerződés lényegi elemeit, egyértelmű, hogy e stratégiát a Vallourec ténylegesen követte, és e szerződést ennek végrehajtása érdekében írták alá.

93 El kell utasítani a Corus azon érvelését is, miszerint az alapszabályoknak a japán termelők számára az europai hazai piacok tiszteletben tartását előíró részének megerősítése nem az a stratégiai észrevételek és VAM-szerződésről tett észrevételek című feljegyzésekben leírt három megoldási javaslat között, amelyik megoldást Pierre Verluca végül elfogadta. E két feljegyzés szövegéből ugyanis egyértelműen az következik, hogy szerzőjük e megoldást részesítette előnyben, és csak vonakodva

utasította azt el, mivel kevéssé volt megvalósítható. A stratégiai észrevételek című feljegyzés szerint „a legkedvezőbb megoldás a [Vallourec] számára az, ha sikerül meggyőzni a japánokat, hogy tartsák tiszteletben az Egyesült Királyságot a buttress és a prémium tekintetében". Pierre Verluca e feljegyzésben csak azért utasította el ezt a megoldást, mert „sajnos úgy gondol[ja], hogy e megoldás [...] nem megvalósítható". Mivel e megoldás volt az, amelyet 1991-től végrehajtottak, az e feljegyzésekben lévő kezdeti elutasításnak így nincs jelentősége.

94 Ezenkívül az a tény, hogy később a Corus gyakorlatilag azonos szerződéseket kötött az Európa–Japán klub europai tagjaival, azaz a Dalminéval, utána a Mannesmannnal, ezáltal a Corusnak a sima végű csövek iránti szükségleteit az Európa–Japán klub másik három tagja között 1993 augusztusától kezdve ténylegesen felosztották, pontosan úgy, ahogy azt Pierre Verluca leírta, megerősíti, hogy e három szerződést a fent említett klubban való összejátszásuk keretében javasolt közös stratégia megvalósítása érdekében kötötték. Amint azt a Bizottság állítja, a Vallourec dolgozta ki ezt a stratégiát, és először ő kötötte meg a szállítási szerződést a Corusszal. Ezután a Dalmine és a Mannesmann csatlakoztak hozzájuk, amely következtetést tanúsítja, hogy mindkét vállalkozás szállítási szerződést kötött a Corusszal.

95 A fent elmondottakra tekintettel meg kell állapítani, hogy a Bizottság helyesen döntött úgy a megtámadott határozatban, hogy a szállítási szerződések megvalósítják a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértést, és így a jogilag megkövetelt módon állapította meg annak létezését. Célszerű megjegyezni azt is, hogy a Bizottság által figyelembe vett kiegészítő bizonyítékok megerősítik azon megközelítésének helyességét, miszerint e szerződések egy szélesebb körű közös üzleti stratégia részét képezik.

96 Következésképpen e jogalapot el kell utasítani.

Azon jogalapról, amely szerint a felperesek védelemhez való joga sérült a kifogásközlés és a határozat közötti, a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés létezésének igazolására felhasznált bizonyítékok elemzésével kapcsolatos ellentmondás miatt

A felek érvei

97 A Corus szerint a megtámadott határozat 78–81. preambulumbekezdésében idézett 1990. évi feljegyzéseknek a kifogásközlésben és a megtámadott határozatban szereplő elemzése különböznek egymástól, különösen amennyiben a Bizottság utóbbi 147. preambulumbekezdésében már nem állítja, hogy e bizonyítékok igazolják azt, hogy a négy europai termelő a sima végű csövekről szóló megállapodást kötött.

98 A Bizottság ezen túlmenően a megtámadott határozat 91. preambulumbekezdésében idézett 1993. évi dokumentumokra (azaz a BS együttműködési megállapodás című faxüzenetre, amelyet a Corus küldött a Vallourecnek, és az acélcsövekre kidolgozott rendszerdokumentumra) először a megtámadott határozatban hivatkozott, annak megállapítása érdekében, hogy a szállítási szerződések jogellenes megállapodást valósítottak meg. A Corusnak így nem volt alkalma megtenni észrevételeit a közigazgatási eljárás során a megtámadott határozatban foglalt elemzéssel kapcsolatban, ezért védelemhez való joga sérült.

99 A Bizottság erre azt a választ adja, hogy a végleges határozatnak nem kell feltétlenül pontról pontra megegyeznie a kifogásközléssel. A jelen esetben mind a kifogásközlés, mind a megtámadott határozat azt a következtetést tartalmazza, miszerint a Corus részt vett a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértést megvalósító megállapodásban, 1990 óta legalább egy másik vállalkozással, 1993 óta pedig a három europai szállítóval együtt. Még ha fel is tételezzük, hogy a kifogásközlés és a megtámadott határozat különböznek egymástól, ennek nincs kihatása a Corus védelemhez való jogára. E különbség csak akkor indokolná a végleges határozat megsemmisítését, ha a közigazgatási eljárás más eredményhez vezetett volna e feltételezett szabálytalanság hiányában (a Bíróság a 30/78. sz. Distillers kontra

Bizottság ügyben 1980. július 10-én hozott ítéletének [EBHT 1980., 2229. o.] 26. pontja). A védelemhez való jog megsértésének megállapításához a Corusnak így azt kellett volna bizonyítania, hogy a megtámadott határozat más lett volna, ha alkalma lett volna vitatni a három – nemcsak egy – másik vállalkozást magában foglaló megállapodás létezését is. Mivel a Corus vitatta bármiféle megállapodás létezését, a Bizottság úgy tekinti, hogy ez lenne a Corus hozzáállása a kérdéses jogsértésben vele együtt részt vevő vállalkozások számától függetlenül, és úgy véli, hogy a Corusnak alkalma volt megfelelő módon megvédenie magát.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

100 Meg kell jegyezni először is, hogy a kifogásközlés és a végleges határozat közötti ellentmondás esetén a védelemhez való jog csak akkor sérül, ha a végleges határozat olyan kifogást tartalmaz, amely a kifogásközlésben nincs kifejtve olyan módon, hogy az alapján a határozat címzettjei meg tudják magukat védeni (lásd ilyen értelemben a „Cement"-ítélet [lásd fent a 76. pontban] 852–860. pontját).

101 A kifogásközlésben szereplő értékelés másrészt gyakran tömörebb, mint amit a később elfogadott végleges határozat tartalmaz, mivel csak a Bizottság előzetes állásfoglalását képviseli. A kifogásközlés és a végleges határozat szövege közötti különbségek, amelyek e két dokumentum eltérő céljából következnek, elvileg nem sérthetik meg a védelemhez való jogot. Tehát a jelen esetben teljesen normális az, hogy a kifogásközlés nem tartalmaz a megtámadott határozat 147. preambulumbekezdésével megegyező pontot, amelyben a Bizottság kifejezetten a 78–81. és 91. preambulumbekezdésben megvizsgált bizonyítékok alapján von le következtetéseket. Sőt a kifogásközlési szakaszban egy ilyen következtetést esetleg elhamarkodottnak lehetett volna tekinteni.

102 A Bizottság a megtámadott határozat 78. preambulumbekezdésében megjegyzi, hogy „a Vallourec és a Corus felvetette a »javított alapszabályok« ötletét", a kifogásközlés

63. pontjában pedig azt, hogy „az europaiak" tettek így. Következésképpen már nem állítja a megtámadott határozatban, hogy a Vallourec feljegyzései igazolnák a négy europai termelő közötti megállapodás 1990 utáni fennállását a brit piacon értékesített sima végű csövekkel kapcsolatban.

103 Meg kell jegyezni, hogy értékelésének megváltoztatásával a Bizottság a megtámadott határozatban csak azokra a tényekre támaszkodott, amelyekről úgy vélte, hogy igazolásukra megfelelő bizonyítékkal rendelkezik, különösen a kifogásközlés címzettjeinek a kifogásközlésre adott válaszait követően. Mivel a kérdéses feljegyzések kizárólag a Vallourecre és a Corusra vonatkoztak, a Bizottság úgy döntött, hogy körültekintőbben fogalmaz a megtámadott határozat 78. preambulumbekezdésében, mint ennek kapcsán a kifogásközlés 63. pontjában.

104 Bárhogy is, meg kell jegyezni, hogy e szövegezésbeli különbség – a kifogásközlés címzettjeinek érdekeivel egyáltalán nem ellentétesen – azt tükrözi, hogy a Bizottság kisebb bizonyító erőt tulajdonított a megtámadott határozatban a Vallourec feljegyzéseinek – mint a 2. cikkben megállapított jogsértés létezését igazoló terhelő bizonyítékoknak —, mint a kifogásközlésben. E különbség miatt így nem lehet szó a védelemhez való jog megsértéséről.

105 Ami a Corus által a Vallourecnek küldött BS együttműködési megállapodás című faxüzenetre és az acélcsövekre kidolgozott rendszer-dokumentumra vonatkozó érvelést illeti, elegendő azt megjegyezni, hogy a kifogásközlés 118. pontjának szövege azonos a megtámadott határozat 91. preambulumbekezdésével, ezért e dokumentum e két bizonyítékra ugyanolyan módon és ugyanolyan összefüggések közt hivatkozik. A Corus állításaival ellentétben mind a kifogásközlés, mind a megtámadott határozat azt állítja, hogy a BS együttműködési megállapodás című faxüzenet a megtámadott határozat 2. cikkében szankcionált szerződésekre utal: „a javaslatok egyike arról szólt, hogy a Vallourecnek kell átadni az OCTG üzletágat, a sima végű csövek szállításáról szóló szerződéseket pedig hatályban tartani a [Corus], valamint a Vallourec, a [Mannesmann] és a Dalmine között, a részesedések változatlanul hagyásával" (a kifogásközlés 118. pontja és a megtámadott határozat 91. preambulumbekezdése).

106 Mindebből az következik, hogy e jogalap megalapozatlan, és emiatt a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelmet el kell utasítani.

A megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelemről

A megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés meg nem történtének a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés létezésének megállapítására tett kihatására alapított jogalapról

A felek érvei

107 A felperes szerint ha az Elsőfokú Bíróság megsemmisíti a megtámadott határozat 2. cikkét, akkor nincs elegendő bizonyíték annak megállapításához, hogy 1991-től kezdve részt vett a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértésben.

108 Úgy véli először is, hogy a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértést annak 164. preambulumbekezdése úgy írja le, mint amely biztosította a nemzeti piacok tiszteletben tartását az Európa–Japán klub keretében. Ha az Elsőfokú Bíróság megsemmisíti a megtámadott határozat 2. cikkét, a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértésben való részvételének bizonyítéka arra korlátozódik, hogy a Corus részt vett e klub találkozóin.

109 A Corus mindazonáltal úgy véli, hogy az e találkozókon való részvétele a varrat nélküli csövek piacáról történő kivonulási stratégiájának részét képezte, amelyről 1987-ben döntött, és amelyet 1991 áprilisában a sima végű csöveket gyártó

clydesdale-i üzem bezárása útján hajtott végre. A „feljegyzés az elnökök számára" dokumentum („Paper for Presidents", másolatát lásd a Bizottság aktájának 4902. oldalán), amelyre a Bizottság annak bizonyítása céljából hivatkozott, miszerint a Corus részt vett a fent említett találkozókon, azt igazolja, hogy e találkozók során az europai acélipar esetleges átalakítását vitatták meg. A Corus az átalakítással összefüggésben igyekezett megtárgyalni a sima végű csövek piacán folytatott fennmaradó tevékenységének csökkentését. Nincs okirati bizonyíték arra, hogy a Corus e találkozókon való részvétele a megtámadott bizottsági határozat 1. cikkében megállapított jogellenes összejátszáshoz vezetett volna.

110 A Bizottság arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés megállapításakor más bizonyítékokra támaszkodott, mint a 2. cikkben foglalt jogsértés megállapításakor. Ezenkívül azt állítja, hogy a Corus nem vitatta e bizonyítékokat, sem a piacfelosztó alapszabályok létezését.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

111 Meg kell jegyezni először is, hogy e jogalap elvben tárgytalan, mivel a fent kifejtett okok miatt az Elsőfokú Bíróság elutasította a megtámadott határozat 2. cikke megsemmisítése iránti kérelmet.

112 E jogalap ugyanis csak akkor lenne megalapozott, ha a Bizottság helytelenül támaszkodott volna a megtámadott határozat 2. cikkében leírt jogsértés létezésére annak megállapításakor, hogy a Corus részt vett az 1. cikkben foglalt jogsértésben. Ez lenne a helyzet egyrészt akkor, ha a Bizottság a megtámadott határozat 2. cikkében a sima végű csövekkel kapcsolatban megállapított jogsértés fennállását nem a jogilag megkövetelt módon állapította volna meg, másrészt pedig akkor, ha a Bizottság nem állapította volna meg, hogy e jogsértést a négy europai termelő közti jogellenes összejátszás valósította meg az Európa–Japán klub keretében a japán termelőkkel a menetes csövek downstream piacán elkövetett jogsértéssel összefüggésben, amely jogsértést az 1. cikkben állapított meg.

113 Mindenesetre az Elsőfokú Bíróság fent a 71–96. pontban úgy ítélte meg, hogy a Bizottság a jogilag megkövetelt módon állapította meg a megtámadott határozat 2. cikkében leírt jogsértés létezését. Ezenkívül úgy ítélte meg fent a 91-96. pontban, hogy az e jogsértést megvalósító szerződéseket a négy europai termelő – a megtámadott határozat címzettjei – közötti összejátszással összefüggésben többek között annak érdekében írták alá, hogy ezáltal megerősítsék az Európa–Japán klub keretében kötött jogellenes megállapodást.

114 Mindazonáltal meg kell jegyezni, hogy a Bizottság a megtámadott határozat 1. cikkében nem csak azt állapította meg, hogy a Corus a sima végű csövek upstream piacán tanúsított – a 2. cikkben foglalt jogsértést megvalósító – versenykorlátozó magatartása révén vett részt az ott leírt jogsértésben, hanem azt is leírta, hogy e vállalkozás emellett közvetlenül részt vett más europai termelőkkel és a japán termelőkkel a menetes csövek piacát felosztó szerződésben.

115 Bár a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés létezése alátámasztja a Bizottságnak az 1. cikkben foglalt jogsértésről szóló értékelését, ezen utóbbi jogsértést és a Corus részvételét lényegében olyan bizonyítékokra – különösen Pierre Verluca vallomására – alapította, amelyek különböznek a 2. cikkben foglalt jogsértés létezését igazoló bizonyítékoktól (lásd különösen a megtámadott határozat 62–67. preambulumbekezdését). A Corus nem vitatta e bizonyítékok felhasználását a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés létezésének megállapítása céljára. Tehát még ha fel is tételezzük, hogy a fent elmondottak ellenére meg kellene semmisíteni a megtámadott határozat 2. cikkét, ez nem vonhatná maga után az 1. cikk megsemmisítését.

116 Ami a felperes azon indokait illeti, hogy miért vett részt az Európa–Japán klub találkozóin, a következetes ítélkezési gyakorlat szerint amennyiben valamely vállalkozás részt vesz – akár passzívan is – vállalkozások közti versenyellenes célú találkozókon, és nem határolódik el nyilvánosan azok tartalmától, ezáltal a többi

résztvevő előtt azt a benyomást kelti, hogy a találkozók eredményével egyetért, és azokhoz igazodni fog, ezt a kérdéses kartellben való részvételként lehet értékelni (lásd különösen az Elsőfokú Bíróság T-7/89. sz. Hercules Chemicals kontra Bizottság ügyben 1991. december 17-én hozott ítéletének [EBHT 1991., II-1711. o.] 232. pontját).

117 A jelen esetben a Corus nem tagadta az Európa–Japán klub találkozóin való részvételét, és amint azt fent megjegyeztük, nem vonta kétségbe a Bizottság által a megtámadott határozat 1. cikkben foglalt jogsértés létezésével kapcsolatban előterjesztett bizonyítékok valódiságát és bizonyító erejét.

118 A fent elmondottakból az következik, hogy e jogalapot el kell utasítani.

A megtámadott határozat 1. cikkében megállapított jogsértés időtartamával kapcsolatban elkövetett mérlegelési hibára alapított jogalapról

A felek érvei

119 A Corus előterjeszti azon jogalapot is, miszerint a megtámadott határozat 1. cikkében megállapított jogsértés időtartamával kapcsolatban mérlegelési hiba történt. Szerinte e jogalapnak az 1. cikk részleges megsemmisítéséhez, valamint a Corusra kiszabott bírság összegének csökkentéséhez kell vezetnie.

120 A Corus arra hivatkozik, hogy a Bizottság kijelentette, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében leírt jogsértés létezését 1990-től kezdve állapította meg, mivel előtte önkorlátozási szerződések voltak hatályban (a megtámadott határozat 108. preambulumbekezdése). A Corus szerint e szerződéseket meghosszabbították 1991 elejéig, így a Bizottság saját okfejtése alapján 1991 előtt nem állhatott fenn jogsértés. A Corus hozzáteszi, hogy a megtámadott határozat másik címzettje fog bizonyítékot szolgáltatni e hosszabbításról. Miután a Corus keresetlevelében kérte az Elsőfokú Bíróságot, hogy szükség esetén rendeljen el előzetes vizsgálatot, válaszában azt kérte az Elsőfokú Bíróságtól, hogy kötelezze a Bizottságot vagy bármely harmadik felet a jelen eljárásban érdemleges dokumentumok benyújtására, különös tekintettel azon dokumentumokra, amelyek bizonyítékot szolgáltatnak az önkorlátozási szerződések meghosszabbításáról.

121 A Bizottság megállapítja, hogy a Corus nem terjesztett elő semmiféle bizonyítékot azon érvelésének alátámasztására, miszerint a japán kormánnyal kötött önkorlátozási szerződések csak 1991-ben szűntek meg. Annak a reménynek a kifejezése, hogy valamely másik fél be fogja nyújtani e bizonyítékot, nem helyettesítheti a tényleges bizonyítást, ezért a Bizottság úgy tekinti, hogy nem kell válaszolnia ezen érvelésre. Mindenesetre már azáltal engedményt tett, hogy nem szabott ki bírságot az önkorlátozási szerződések hatálya alatti időszakra, a Japánból származó termékek Közösségbe történő behozataláról szóló bizottsági közleményre (HL 1972. C 111., 13. o.) tekintettel.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

122 Először is meg kell jegyezni, hogy a Bizottság a megtámadott határozat 108. preambulumbekezdésében azt írta le, hogy a jogsértés kezdő időpontjaként meghatározhatta volna az 1977. évet, de az önkorlátozási szerződések miatt nem tette. A megtámadott határozat 1. cikkében a jogsértés fennállását 1990-től állapította meg. Meg kell jegyezni, hogy ezen állásponttal a Bizottság engedményt tett a megtámadott határozat címzettjei számára.

123 Fontos megállapítani, hogy egyik fél sem állította az Elsőfokú Bíróság előtt, hogy ezen engedményt meg kell változtatni a jelen ügyben. Ebből az következik, hogy az Elsőfokú Bíróság vizsgálata nem irányulhat ezen engedmény jogszerűségének vagy célszerűségének a felülvizsgálatára, hanem csak arra a kérdésre, hogy a Bizottság helyesen alkalmazta-e az engedményt ebben az ügyben, amikor azt kifejezetten megtette a megtámadott határozat indokolásában. Ezzel kapcsolatban megjegyzendő, hogy a Bizottságnak pontos és ellentmondásmentes bizonyítékot kell szolgáltatnia azon szilárd meggyőződésének alátámasztására, hogy az állítólagos jogsértés megtörtént, mivel a jogsértés fennállásával, így annak időtartamával kapcsolatos bizonyítási teher rá esik (a CRAM és Rheinzink kontra Bizottság ítélet [lásd fent a 71. pontban] 20. pontja; a „Woodpulp II"-ítélet [lásd fent az 50. pontban] 127. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-68/89., T-77/89. és T-78/89. sz. SIV és társai kontra Bizottság ügyekben 1992. március 10-én hozott ítéletének [EBHT 1992., II-1403. o.] különösen a 193–195., 198–202., 205–210., 220–232., 249–250. és 322–328. pontja; és az Elsőfokú Bíróság T-62/98. sz. Volkswagen kontra Bizottság ügyben 2000. július 6-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-2707. o.] 43. és 72. pontja).

124 A fent leírt engedmény így az önkorlátozási szerződések megszűnését teszi döntő tényezőnek annak meghatározásához, hogy a jogsértés fennállt-e 1990-ben. Mivel a kérdéses megállapodásokat nemzetközi szinten kötötték, a japán kormány, képviseletében a Japán Ipari és Külkereskedelmi Minisztérium és a Közösség között, képviseletében a Bizottság, meg kell azt állapítani, hogy az utóbbinak meg kellett volna őriznie az iratokat, amelyek igazolják e megállapodások megszűnésének időpontját, a gondos ügyintézés elvének megfelelően. Így ezen iratokat be kellett volna tudnia mutatni az Elsőfokú Bíróságnak. Ennek ellenére a Bizottság arról tájékoztatta az Elsőfokú Bíróságot, hogy kutatást végzett irattárában, de nem tud olyan dokumentumot benyújtani, amely tanúsítaná e megállapodás megszűnésének dátumát.

125 Bár általában a felperes nem ruházhatja át a bizonyítási terhet az alperesre, olyan körülményekre hivatkozva, amelyeket nem tud igazolni, a bizonyítási teher fogalma nem alkalmazható a Bizottság javára a jelen ügyben az általa kötött nemzetközi megállapodások megszűnésének időpontját illetően. A Bizottság megmagyarázhatatlan képtelensége arra, hogy bizonyítékot szolgáltasson olyan körülményről, amely őt közvetlenül érinti, megfosztja az Elsőfokú Bíróságot attól, hogy a tények megfelelő ismeretében hozhasson ítéletet a megállapodások megszűnésének ideje vonatkozá-

sában. Ellentétes lenne a gondos igazságszolgáltatás elvével, ha a Bizottság képtelenségének következményeit a megtámadott határozat címzettjeinek kellene viselnie, akiknek – az alperes intézménnyel ellentétben – nem állt módjukban szolgáltatni a hiányzó bizonyítékot.

126 E körülmények között meg kell állapítani, hogy kivételesen a Bizottságnak kellett volna bizonyítékot szolgáltatni a megszűnéssel kapcsolatban. A Bizottság azonban nem szolgáltatott bizonyítékot arról, hogy mikor szűntek meg az önkorlátozási szerződések, sem a megtámadott határozatban, sem az Elsőfokú Bíróság előtt.

127 Továbbá a Corus nem állította, sőt a Bizottság sem, hogy 1991-ben az önkorlátozási megállapodások még hatályban voltak.

128 Ilyen körülmények mellett a jelen eljárásban meg kell állapítani, hogy a Bizottság és a japán hatóságok által kötött önkorlátozási megállapodások 1990 végéig maradtak hatályban.

129 Mindenesetre a japán felperesek bizonyítékot szolgáltattak arról, hogy az önkorlátozási szerződéseket 1990. december 31-ig meghosszabbították, legalábbis japán szinten, ami alátámasztja a Corus megközelítését a jelen eljárásban (lásd az Elsőfokú Bíróság T-67/00., T-68/00., T-71/00. és T-78/00. sz. JFE Engineering és társai kontra Bizottság ügyben ma hozott ítéletének [EBHT 2004., II-2501. o.] 345. pontja). Meg kell állapítani, hogy az olyan egyesített ügyekben, ahol a felek betekinthettek az akta teljességébe, az Elsőfokú Bíróság hivatalból figyelembe veheti a párhuzamos ügyek aktáiban lévő bizonyítékokat (lásd ilyen értelemben az Elsőfokú Bíróság T-113/89. sz. Nefarma és Bond van Groothandelaren in het Farmaceutische

Bedrijf kontra Bizottság ügyben 1990. december 13-án hozott ítéletének [EBHT 1990., II-797. o.] 1. pontját, valamint a T-116/89. sz. Prodifarma és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének [EBHT 1990., II-843. o.] 1. pontját). Márpedig a jelen esetben az Elsőfokú Bíróságnak olyan, a szóbeli szakasz lefolytatása céljára egyesített ügyekben kell ítéletet hoznia, amelyek tárgya a jogsértést megállapító ugyanazon határozat, és amelyekben mindegyik felperes kérte a rájuk kiszabott bírság összegének módosítását.

130 Következésképpen az Elsőfokú Bíróság a jelen ügyben hivatalos tudomással bír a négy japán felperes által benyújtott bizonyítékokról, és így nem szükséges dönteni a Corus kérelméről, hogy az Elsőfokú Bíróság kötelezze a Bizottságot e dokumentumok benyújtására a jelen eljárásban.

131 Meg kell állapítani továbbá, hogy a Corus nem csak az 1. cikkben foglalt jogsértés kezdő időpontja és ennyiben a jogsértés időtartama kapcsán kérte az Elsőfokú Bíróságot a megtámadott határozat megsemmisítésére, hanem az időtartam csökkentését figyelembe veendő, a rá kiszabott bírság összegének mérséklésére is, az Elsőfokú Bíróságra a 17. rendelet 17. cikke által az EK 229. cikkel összhangban ruházott korlátlan felülvizsgálati jogkör gyakorlása keretében. E korlátlan felülvizsgálati jogkör következménye az, hogy ha az Elsőfokú Bíróság módosítja a megtámadott intézkedést a Bizottság által kiszabott bírság összegének megváltoztatásával, figyelembe kell vennie az összes releváns ténybeli körülményt (lásd ilyen értelemben a Bíróság C-238/99. P., C-244/99. P., C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P.–C-252/99. P. és C-254/99. P. sz. Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ügyben 2002. október 15-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-8375. o.] 692. pontját). Ilyen körülmények mellett, és mivel mindegyik felperes kifogásolta, hogy a Bizottság 1990. január 1-jétől vette tekintetbe a jogsértést, nem lenne helyes, ha az Elsőfokú Bíróság külön értékelné az egyes felperesek helyzetét a jelen ügy körülményei között, azaz úgy, hogy egyedül azokat a tényezőket veszi figyelembe, amelyekre a felperesek saját ügyükben hivatkoztak, és azokat nem, amelyekre a többi felperes vagy a Bizottság hivatkozott.

132 Ezen túlmenően a fent leírt megfontolások teljességéből az következik, hogy a jelen ügy körülményei között a Bizottság azon érvelése tárgyát vesztette, miszerint a Corus nem a megfelelő módon terjesztette elő e jogalapot.

133 A fent elmondottakból következik, hogy a Bizottságnak a megtámadott határozatban tett engedményére tekintettel a határozat 1. cikkében foglalt jogsértés időtartamát egy évvel csökkenteni kell. Következésképpen a megtámadott határozat 1. cikkét meg kell semmisíteni annyiban, amennyiben megállapítja a Corus terhére rótt jogsértés 1991. január 1-je előtti fennállását.

134 A megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelmet ezt meghaladó részében el kell utasítani.

A bírság megsemmisítése iránti kérelemről

A felek érvei

135 A Corus e kérelme keretében egyetlen jogalapra hivatkozik, a védelemhez való jogainak megsértésére. Úgy tekinti, hogy az ítélkezési gyakorlat értelmében a kifogásközlésnek egyértelműen le kell írnia a lényeges tények összességét, amelyekre a Bizottság támaszkodik, hogy a kifogásközlés címzettei meg tudják védeni magukat a jogsértés megállapítása és adott esetben a bírság kiszabása ellen. A címzettek védelemhez való jogának tiszteletben tartása érdekében a Bizottság így köteles a rendelkezésére álló információk alapján a kifogásközlési szakaszban megfelelő módon jelezni a feltételezett jogsértés időtartamát, súlyát, valamint szándékos vagy gondatlan jellegét (a Bíróság 100/80–103/80. sz. Musique diffusion française és társai kontra Bizottság ügyekben 1983. június 7-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 1825. o.] 14., 15. és 21. pontja; a 322/81. sz. Michelin kontra Bizottság ügyben 1983. november 9-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 3461. o.] 20. pontja; és a C-395/96. P. és C-396/96. P. sz. Compagnie Maritime Belge Transports és társai kontra Bizottság ügyben 2000. március 16-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-1365. o.] 142. pontja).

136 Ami a jogsértés időtartamát illeti, a Corus hozzáteszi, hogy a Bíróság kifejezetten úgy ítélte meg, hogy a kifogásközlési szakaszban a birtokában lévő információk alapján a Bizottságnak jeleznie kell a jogsértés előzetesen megállapított időtartamát, és nem szorítkozhat annak jelzésére, hogy a jogsértés időtartamát figyelembe fogja venni a bírság meghatározásakor, amint azt a Bizottság állítja (Musique diffusion française és társai kontra Bizottság ítélet [lásd fent a 135. pontban] 15. pontja). A Corus szerint ez a kötelezettség vonatkozik a jogsértés súlyára, valamint gondatlan vagy szándékos jellegére is, annak érdekében, hogy a kifogásközlés címzettjei hatékonyan gyakorolni tudják védelemhez való jogukat e tényezőkkel kapcsolatban. Az Elsőfokú Bíróság ezen értelmezést megerősítette a „Cement"-ítélet (lásd fent a 76. pontban) 483–484. pontjában. Különben e kötelezettség tartalmatlan lenne, mivel a kifogásközlésnek csak az érdemleges kritériumokat kellene leírnia, amelyek egyébként is világosan következnek a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdéséből.

137 A jelen esetben a Bizottság nem teljesítette e kötelezettségét a jogsértés súlyával, valamint gondatlan vagy szándékos jellegével kapcsolatban, mivel a kifogásközlés 153–154. pontja nem említi e tényezőket. A Corus leírja, hogy felhívta a Bizottság figyelmét erre a hiányosságra a kifogásközlésre adott válaszának 6.7. pontjában (a keresetlevél 11. melléklete), és hogy a Bizottság nem adott ezzel kapcsolatban kiegészítő információkat.

138 A Corus fenntartja, hogy ilyen feltételek mellett nem volt alkalma észrevételeket tenni a Bizottság e kérdésekre vonatkozó értékelésére, mielőtt a Bizottság elfogadta a megtámadott határozatot, amelyben úgy döntött, hogy a Corus által állítólag elkövetett jogsértés különösen súlyos, és hogy ezen utóbbi tudatában volt magatartása jogellenes voltának (a megtámadott határozat 161. preambulumbekezdése). Ezáltal a Bizottság megsértette a Corus védelemhez való jogát, így a rá kiszabott bírságot meg kell semmisíteni.

139 A Bizottság szerint a Corus rosszul értelmezi a Musique diffusion française és társai kontra Bizottság ítélet (lásd fent a 135. pontban) 21. pontját, amennyiben ezen ítéletből arra következtet, hogy a Bizottságnak a kifogásközlésben le kell írnia

mindazoknak a tényezőknek az előzetes értékelését, amelyeket figyelembe kíván venni a bírság összegének meghatározásakor. Valójában a Bíróság csak azt írta elő, hogy a Bizottságnak meg kell állapítania azokat a kritériumokat, amelyek alkalmazásával kiszabja ezen összeget. A Corus értelmezése a fent hivatkozott Musique diffusion française és társai kontra Bizottság ítéletről összeegyeztethetetlen a Michelin kontra Bizottság ítélet (lásd fent a 135. pontban) 19. pontjában elfogadott értelmezéssel, amely szerint ha a Bizottság jelezné a bírság tervezett szintjét, mielőtt a vizsgálat alatt álló vállalkozásnak alkalma lenne megtenni észrevételeit az ellene felhozott kifogásokról, ez nem helyénvaló módon megelőlegezné a végleges határozatot.

140 Egyebekben a „Cement"-ítélet (lásd fent a 76. pontban) 483–484. pontjára alapított érvelés nem érdemleges, mivel e pontok arra a kérdésre vonatkoznak, hogy a Bizottság a kifogásközlésben jelezte-e, hogy bírságot kíván kiszabni bizonyos vállalkozásokra. A jelen esetben azonban kétségtelen, hogy a kifogásközlés 154. preambulumbekezdése egyértelműen jelezte a Bizottság szándékát, hogy bírságot kíván kiszabni a Corusra.

141 Márpedig a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, hogy a Bizottságnak a jogsértés súlyát és időtartamát is figyelembe kell vennie. A Corusnak így nyilvánvalóan ismernie kellett e tényezők fontosságát ennek kapcsán. Ezenkívül mivel az elkövetett jogsértés szándékos vagy gondatlan jellege e rendelkezés alapján a bírságkiszabás egyik feltétele, e figyelmeztetésnek elégségesnek kellett volna lennie arra, hogy a Corust tájékoztassa a Bizottságnak az e tényezőkkel kapcsolatos álláspontjáról. Mivel a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatás (HL 1998. C 9., 3. o., a továbbiakban: bírságkiszabási iránymutatás) közzététele megelőzte a kifogásközlés megküldését a címzetteknek, a Corusnak le kellett volna vonnia azt a következtetést, hogy a terhére rótt piacfelosztó megállapodás az EK 81. cikk (1) bekezdésének különösen súlyos megsértését valósítja meg.

142 Amennyiben az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg a „Cement"-ítéletben (lásd fent a 76. pontban), hogy a kifogásközlésnek tartalmaznia kell a jogsértés szándékos vagy gondatlan jellegére és súlyára vonatkozó részleteket, a Bizottság úgy tekinti, hogy e részletek kifejthetők magában a kifogásközlés szövegében, és nem kell feltétlenül a kifogásközlés azon részében szerepelniük, amely a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésére utal. Ennek kapcsán a Bizottság azt állítja, hogy a Corus megfelelőnek találta a kifogásközlésben foglalt információkat a jogsértés időtartamával kapcsolatban. Mivel ezen információk a kifogásközlésnek nem azon szakaszaiban találhatók, amelyek a bírságkiszabással foglalkoznak, a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Corus elfogadta azt az elvet, miszerint a kifogásközlés teljességét kell figyelembe venni e tekintetben. Márpedig a kifogásközlés a jogsértés részletes leírását tartalmazza, amelyből kitűnik, hogy a Bizottság a jogsértést jelentősnek tekintette (lásd különösen a kifogásközlés 147. pontját). Ami a jogsértés szándékos jellegét illeti, a Bizottság felidézi, hogy az ítélkezési gyakorlat értelmében nem kell bizonyítania az erre irányuló egyéni szándék meglétét, hanem elegendő azt megállapítani, hogy a feleknek tudniuk kellett volna, hogy magatartásuk sérti az EK 81. cikk (1) bekezdését (a Bíróság 27/76. sz. United Brands kontra Bizottság ügyben 1978. február 14-én hozott ítéletének [EBHT 1978., 207. o.] 299. pontja). Ilyen körülmények között elegendő a kifogásközlésben azt jelezni, hogy a felek magatartása objektív módon szándékos vagy gondatlan jellegűnek volt tekinthető.

143 Mindazonáltal a Corus a kifogásközlésre adott válaszának 1.6., 3.14. és 3.15. pontjában a jogsértés jelentéktelen voltát igazoló érveket terjesztett elő, és válaszának 6.3., 6.4. és 6.7. pontjában kifejezetten hivatkozott e tényezőre. Ugyanezen válasz 3.12., 3.15. és 4.5–4.9. pontjában a Corus leírja azokat az indokokat, amelyek igazolják magatartását, mielőtt a válasz 6.1. és 6.2. pontjában, „A bírsággal kapcsolatos kérdések" fejezetben arra a következtetésre jut, hogy ő nem sértette meg az EK 81. cikk (1) bekezdését, tehát tagadja a jogsértés elkövetését, a jogsértés szándékos elkövetését pedig még inkább. A Bizottság e körülményekből arra következtet, hogy a Corusnak alkalma volt megtenni észrevételeit a bírságra vonatkozó összes kérdésről, és ezt ki is használta, emiatt a Bizottság nem sértette meg a védelemhez való jogát. Következésképpen a Corus védelemhez való jogának feltételezett megsértésének nem volt negatív kihatása a gyakorlatban arra, hogy megvédje magát, ezért a megtámadott határozat megsemmisítése ezen okból egyébként sem indokolt (lásd ilyen értelemben a „PVC II"-ítélet [lásd fent a 71. pontban] 1020. pontját).

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

144 Meg kell jegyezni először is, hogy a kifogásközlésnek egyértelműen le kell írnia a lényeges tények összességét, amelyekre a Bizottság támaszkodik, hogy a kifogásközlés címzettei meg tudják védeni magukat a jogsértés megállapítása és adott esetben a bírság kiszabása ellen. A címzettek védelemhez való jogának tiszteletben tartása érdekében a Bizottság így köteles a rendelkezésére álló információk alapján a kifogásközlési szakaszban megfelelő módon jelezni a feltételezett jogsértés időtartamát, súlyát, valamint szándékos vagy gondatlan jellegét (a Musique diffusion française és társai kontra Bizottság ítélet [lásd fent a 135. pontban] 14., 15. és 21. pontja; a Michelin kontra Bizottság ítélet [lásd fent a 135. pontban] 20. pontja; és a Compagnie Maritime Belge Transports és társai kontra Bizottság ítélet [lásd fent a 135. pontban] 142. pontja).

145 Ennek kapcsán az a kötelezettség, hogy a Bizottságnak jeleznie kell a jogsértés súlyát és szándékos vagy gondatlan jellegét, tartalmatlan lenne, ha teljesítéséhez elegendő lenne egyszerűen leírni a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdését (a „Cement"-ítélet [lásd fent a 76. pontban] 483–484. pontja). Értelmetlen lenne ugyanis, ha a Bizottság csak arra lenne köteles – a jogsértést megállapító határozat megsemmisítésének terhe mellett –, hogy tájékoztassa a kifogásközlés címzetteit a 17. rendelet rendelkezéseiről, amelyeket egyébként is ismerniük kell.

146 A fent elmondottakra tekintettel meg kell jegyezni, hogy – ellentétben azzal, amit a Bizottság állít – a Bizottságnak rövid előzetes értékelést kell adnia a kifogásközlésben a feltételezett jogsértés időtartamáról, súlyáról, és arról, hogy a jelen eset körülményei közt szándékosan vagy gondatlanul követték-e el. Ezen előzetes értékelés – amelynek célja a kifogásközlés címzettjei számára lehetőséget adni a védekezésre – megfelelő jellegét azonban nem csak a kérdéses jogi aktus szövege, hanem az összefüggései, valamint az adott területet szabályozó jogszabályok

összessége tekintetében is mérlegelni kell (lásd hasonlóképpen az Elsőfokú Bíróság T-371/94. és T-394/94. sz. British Airways és társai kontra Bizottság ügyekben 1998. június 25-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-2405. o.] 89. és azt követő pontjait).

147 A jelen esetben meg kell állapítani, hogy a kifogásközlésben a jogsértés szándékos vagy gondatlan jellegéről nyújtott információk elegendők az ítélkezési gyakorlat követelményeinek teljesítéséhez.

148 A Bizottság a kifogásközlésben ugyanis több alkalommal (különösen a 129. és 137. pontban) leírta, hogy az Európa–Japán klub keretében kötött megállapodás célja a menetes csövek piacának felosztása, és így a verseny korlátozása volt. A versenyszabályok megsértését megállapító határozatban a Bizottságnak elégséges azt megállapítani, hogy a tényszerűen jogsértő magatartást szándékosan vagy gondatlanul követték el, hogy a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése alapján bírságot szabhasson ki. Egyértelmű, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében megállapítotthoz hasonló piacfelosztó megállapodás megkötése szükségszerűen szándékos jellegre utal, mivel valamely vállalkozás nem köthet hanyagságból ilyen megállapodást.

149 Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy a jelen esetben a kifogásközlés nem hagyott semmi kétséget afelől, hogy a Bizottság az eljárás e szakaszában úgy tekintette, hogy később a megtámadott határozat 1. cikkében megállapított jogsértést szándékosan követték el.

150 A Bizottságnak a jogsértés súlyára vonatkozó előzetes értékelésével kapcsolatos érvelése viszont kevéssé meggyőző.

151 A kifogásközlés 153–154. pontjában a Bizottság a 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdésének kikötéseire hivatkozva csupán kijelentette, hogy bírságot kíván kiszabni. Igaz ugyan, hogy a kifogásközlés 147. pontjában kifejtette, hogy olyan piacfelosztó megállapodásról van szó, amely jelentős („appreciable") mértékben versenykorlátozó. Ennek ellenére meg kell jegyezni, hogy e kijelentés alapján nem állapítható meg, hogy a Bizottság szerint „súlyos" vagy „különösen súlyos" jogsértésről van-e szó a bírságkiszabási iránymutatás értelmében.

152 A Bizottságnak az iránymutatás közzétételére alapított érvelése sem meggyőző. Ismételten meg kell állapítani, ha az Elsőfokú Bíróság úgy tekintené, hogy e közzététel önmagában elégséges ahhoz, hogy az alapján a kifogásközlés címzettei a jogsértés jellegének leírásából következtetni tudjanak arra, hogy a Bizottság melyik kategóriába sorolta a jogsértést, a jogsértés súlyának jelzésére vonatkozó, az ítélkezési gyakorlatból eredő kötelezettségnek semmi gyakorlati haszna nem lenne (lásd fent a 145. pontban).

153 Tehát meg kell állapítani, hogy a jelen esetben a Bizottság hibát követett el a kifogásközlésben, mivel nem írta le az elkövetett jogsértés súlyáról való előzetes értékelését.

154 E megállapítás azonban önmagában nem vezethet a megtámadott határozat megsemmisítéséhez. A Bizottság azon kötelezettsége ugyanis nem öncélú, hogy rövid előzetes értékelést kell adnia a kifogásközlésben a feltételezett jogsértés időtartamáról, súlyáról, és arról, hogy a jelen eset körülményei közt szándékosan vagy gondatlanul követték-e azt el, hanem az a rendeltetése, hogy a kifogásközlés címzettjei megfelelően meg tudják védeni magukat (lásd fent a 146. pontban, valamint hasonlóképpen a „Cement"-ítélet [lásd fent a 76. pontban] 156. pontját).

155 Tehát e kötelezettség elválaszthatatlan a védelemhez való jog elvétől, és attól függ (lásd hasonlóképpen a „Cement"-ítélet [lásd fent a 76. pontban] 156. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). A közösségi bíró nem semmisítheti meg a közösségi jogi aktusokat a kifogásközléshez hasonló előkészítő iratok olyan hiányosságai miatt, amelyek nem befolyásolják a kérdéses vállalkozások védekezését. Következésképpen meg kell vizsgálni, hogy a 153. pontban leírt hiba érintette-e a Corus védekezését.

156 Márpedig a jelen esetben a Corus a kifogásközlésre adott válaszának 6. fejezetében kifejezetten előterjesztett az elkövetett jogsértés jelentéktelen voltát igazoló érveket. A Corus különösen arra hivatkozott, hogy a kérdéses piacfelosztó megállapodás körülményeiből adódik, hogy az általa esetleg elkövetett jogsértés nem olyan súlyú, hogy az bírság kiszabását indokolná (lásd a kifogásközlés adott válasz 6.3. pontját), mivel éppen kivonulóban volt a varrat nélküli OCTG csövek és csővezetékek piacáról, így éppen akkor csökkentette szerepét a jogsértésben, amikor azt állítólag elkövették (lásd a kifogásközlésre adott válasz 6.4. pontjának (3) bekezdését), és végül, hogy részvételének földrajzi hatóköre és a jogsértés által érintett termékek köre korlátozott volt (lásd a kifogásközlésre adott válasz 6.4. pontjának (2) bekezdését és 6.5. pontját). Meg kell állapítani ezenkívül, hogy a Corus e tényezőkkel kapcsolatban részletes ténybeli érvelést terjesztett elő a kifogásközlésre adott válaszának 3. fejezetében.

157 Következésképpen a Corus nem bizonyította, hogy a közigazgatási eljárás lefolytatása és a megtámadott határozat tartalma mennyiben lett volna más a jogsértés súlyával és a bírság összegével kapcsolatban, ha a Bizottság a kifogásközlésben pontosította volna azt, hogy súlya alapján melyik kategóriába sorolja az Európa–Japán klub keretében kötött piacfelosztó megállapodást megvalósító jogsértést (lásd ilyen értelemben a „PVC II"-ítélet [lásd fent a 71. pontban] 1021. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). A Corus válaszának 6.7. pontjában tett megjegyzés, miszerint feltételezi, hogy még lesz majd alkalma megtenni észrevételeit a bírságkiszabási iránymutatásban említett kritériumokra nézve, nem módosíthatja ezzel kapcsolatos jogi helyzetét.

158 Végül a teljesség kedvéért meg kell jegyezni, hogy e következtetést megerősíti az a tény, hogy a Corus az Elsőfokú Bíróság előtt lényegében ugyanazokat az érveket terjesztette elő (lásd a 161. és azt követő pontokat), mint amelyek a kifogásközlésre adott válaszának 6. fejezetében szerepelnek (lásd fent a 156. pontban), annak érdekében, hogy kifejezetten a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés súlyának – a 159–165. preambulumbekezdésben szereplő – megállapítását vonja kétségbe. Márpedig a közösségi bíró korlátlan felülvizsgálati jogkörrel rendelkezik a 17. rendelet 17. cikke alapján kiszabott bírság összegének megváltoztatására. Ebből az következik, hogy ha valamelyik fél úgy véli, hogy a Bizottság helytelenül alkalmazta az e kérdéssel kapcsolatos tényezők egyikét, ezen álláspontját alátámasztó összes érvét az Elsőfokú Bíróság elé terjesztheti.

159 Ilyen körülmények között még ha a Bizottság le is írta volna a jogsértés súlyára vonatkozó előzetes értékelését a kifogásközlésben, nincs indok azt feltételezni, hogy a Corus más érveket adott volna elő a kifogásközlésre adott válaszában, mint amelyeket e válasz 6. fejezetében ténylegesen leírt.

160 A fent elmondottakra tekintettel e jogalapot és emiatt a bírság megsemmisítése iránti kérelmet el kell utasítani.

A bírság összegének csökkentése iránti kérelemről

A jogsértés súlyával kapcsolatban elkövetett mérlegelési hibára alapított jogalapról

A felek érvei

161 A Corus arra hivatkozik, hogy még ha részt is vett a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértésben, az a körülmény, miszerint kivonulóban volt a varrat

nélküli csövek piacáról, azzal a következménnyel járt, hogy kereskedelmi helyzete teljesen más volt, mint a szankcionált többi termelőé. A Bizottságnak ezért meg kellet volna állapítania, hogy az általa elkövetett jogsértés kevésbé volt súlyos, és emiatt a rá kiszabott bírság összegét alacsonyabb szinten kellett volna meghatároznia, mint a jogsértés többi résztvevője esetén.

162 A Corus ezen túlmenően kihangsúlyozza, hogy tevékenysége hagyományosan az Egyesült Királyság piacára irányult, amely a Bizottság szerint „részben védett" volt (a megtámadott határozat 62. preambulumbekezdése), és ahol a japán termelők jelentős versenytársak voltak. Ezenkívül a Corus által az e piacon megvalósított varrat nélküli OCTG csövek eladásai lényegében kiváló minőségű menetes csövekre és nem a megtámadott határozat 1. cikkében említett szabvány menetes csövekre vonatkoztak. A Corus szerint a Bizottságnak így tekintetbe kellett volna vennie e tényezőket is az általa elkövetett jogsértés súlyának értékelésekor.

163 A Corus ezenkívül felidézi, hogy a megtámadott határozat 2. cikkében megállapított jogsértést a Bizottság úgy tekinti, mint amely kiegészítette az 1. cikkben foglalt jogsértést. Tehát a 2. cikk esetleges megsemmisítése szükségszerűen kihatással van a Corusnak az 1. cikkben foglalt fő jogsértésben történő feltételezett részvétele súlyára.

164 A Bizottság azt állítja, hogy a megtámadott határozat 106. és 162. preambulumbekezdésében kifejezetten figyelembe vette, hogy az 1. cikkben foglalt jogsértésnek a piacra gyakorolt tényleges hatása korlátozott volt, és ennek megfelelően csökkentette a bírság összegét. A Corus azon érvelése így nem érdemleges a jelen eljárás keretében, miszerint a jogsértésben való részvételének hatása korlátozott volt.

165 Ezenkívül a megtámadott határozat 2. cikkének esetleges megsemmisítése nem lenne kihatással a bírság összegére, mivel e rendelkezés nem vezetett semmiféle önálló büntetéshez, amint azt a Corus is felidézi.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

166 Meg kell jegyezni először is, hogy bár a Bizottság a megtámadott határozatban nem hivatkozott kifejezetten a bírságkiszabási iránymutatásra, a megtámadott határozat címzettjeire kiszabott bírság összegét a bírságkiszabási iránymutatásban leírt, a saját magára kötelező módszer alkalmazásával határozta meg (lásd a Hercules Chemicals kontra Bizottság ítélet [lásd fent a 44. pontban] 53. pontját, amelyet a Bíróság megerősített az ellene előterjesztett fellebbezés keretében a Hercules Chemicals kontra Bizottság ügyben 1999. július 8-én hozott ítéletében [EBHT 1999., I-4235. o.], valamint lásd az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

167 A bírságkiszabási iránymutatás 1.A. pontja értelmében „a jogsértés súlyosságának megállapításánál figyelembe kell venni a jogsértés jellegét, a piacra gyakorolt tényleges hatását, ha ez a hatás mérhető, valamint az érintett földrajzi piac méretét". A megtámadott határozat 159. preambulumbekezdésében a Bizottság azt állítja, hogy a jogsértés súlyosságának megállapításakor ugyanezen három tényezőt vette figyelembe.

168 Ezzel ellentétben a Bizottság a megtámadott határozat 161. preambulumbekezdésében alapvetően a vállalkozások jogsértő magatartásának jellegére támaszkodott azon következtetésének alátámasztására, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés „különösen súlyos" volt. Ennek kapcsán a szankcionált piacfelosztó megállapodás súlyosan versenyellenes természetére, az egységes piac zavartalan működésének megzavarására, a jogellenes magatartás szándékos jellegére és a versenykorlátozás céljából megalkotott rendszer intézményes jellegére utal. A Bizottság ugyanebben a preambulumbekezdésben tekintetbe vette azt is, hogy „a négy kérdéses tagállam a varrat nélküli OCTG [csövek és a csővezetékek] közösségi fogyasztásának legnagyobb részét képviselik, és így kiterjedt földrajzi piacot képeznek".

169 A Bizottság viszont a megtámadott határozat 160. preambulumbekezdésében azt állapította meg, hogy „a jogsértés tényleges hatása a piacon korlátozott volt", mivel az általa érintett két termék, azaz a szabvány menetes OCTG csövek és az egyedileg gyártott csővezetékek a varrat nélküli OCTG csövek és a csővezetékek közösségi fogyasztásának csupán 19%-át teszik ki, és mivel a hegesztett csövek ma már kielégítik a varrat nélküli csövek iránti kereslet egy részét a technológiai fejlődésnek köszönhetően.

170 A megtámadott határozat 162. preambulumbekezdésben a Bizottság – miután a 161. preambulumbekezdésben leírt tényezők alapján „különösen súlyosnak" minősítette a jogsértést – figyelembe vette, hogy a megtámadott határozat címzettjei viszonylag keveset értékesítettek a kérdéses termékekből az érintett négy tagállamban (évi 73 millió euro értékben). Az érintett piac méretére tett utalás megfelel a megtámadott határozat 160. preambulumbekezdésében leírt megállapításnak, hogy a jogsértésnek a piacra gyakorolt tényleges hatása korlátozott volt. A Bizottság ennek következtében úgy döntött, hogy a jogsértés súlya alapján meghatározott összeget 10 millió euroban rögzíti. Márpedig a bírságkiszabási iránymutatás különösen súlyos jogsértés esetén elvileg „20 millió [euro] feletti" bírságösszeget ír elő. Meg kell állapítani, hogy a jogsértés súlyára tekintettel meghatározott összegnek a „különösen súlyos" jogsértés esetén általában alkalmazott legkisebb összeg 50%-ára történő csökkentése megfelelően figyelembe veszi a jogsértésnek a piacra gyakorolt korlátozott hatását a jelen ügyben.

171 Végül a Bizottság a megtámadott határozat 165. preambulumbekezdésében úgy találta, hogy a megtámadott határozat címzettjei nagy méretű vállalkozások voltak, így nem kellett különbséget tennie a jogsértés egyes résztvevőire kiszabott bírságösszegek között.

172 Meg kell jegyezni ennek kapcsán, hogy a Bizottság ezen értékelés során nagymértékben a jogsértés jellegére támaszkodott azon következtetésének alátámasztására, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés „különösen súlyos" volt. A Vallourecnek a megtámadott határozat 62., 67., 78. és 80. preambulumbekezdésében hivatkozott feljegyzéseiből következik, hogy a Corus és a Vallourec közötti együttműködés különösen szoros volt.

173 Ami a Corus azon érvelését illeti, miszerint kivonulóban volt az OCTG csövek és csővezetékek piacáról, és emiatt más gazdasági helyzetben volt, mint a megtámadott határozat többi címzettje, meg kell jegyezni először is, hogy valamely vállalkozás szubjektív indokai a jogsértés elkövetésére nem lényegesek a jogsértés objektív súlyának értékelése keretében. Mivel a Corus nem vonult ki a kérdéses piacokról, és továbbra is aktívan részt vett a terhére rótt jogsértésben, e piacokon való jelenlétének időleges jellege nem érdemleges.

174 Meg kell jegyezni azonban, hogy a Bizottság a megtámadott határozat 92. preambulumbekezdésében megállapította, hogy a Corus 1994. február 22-én eladta menetvágási üzletét a Vallourecnek, és hogy a jogsértés a Corus esetében 1990-től 1994 februárjáig tartott, amint azt e határozat 1. cikkének (2) bekezdése rögzíti. A megtámadott határozat 166. preambulumbekezdéséből következik, hogy a Bizottság a Corus terhére rótt jogsértésnek csak négy évét vette figyelembe, 1990-től 1994-ig, amit megerősít az a tény, hogy a 167. preambulumbekezdésben a Corus a kiszabott bírság alapösszegét 14 millió euroban határozta meg. A megtámadott határozat egészét tekintve meg kell állapítani, hogy a Bizottság az 1990. évet belefoglalta e számításba, viszont az 1994. évet nem.

175 Következésképpen a jelen esetben nincs indok úgy tekinteni, hogy a Corus jogsértő magatartása kevésbé volt súlyos, mint az abban részt vevő más vállalkozásoké, különös tekintettel a Corus és a Vallourec fent említett szoros együttműködésére. A megtámadott határozat 1. cikkében megállapított jogsértés rövidebb időtartamának az előző pontban leírt figyelembevétele a Corus esetén megfelelően tükrözi, hogy 1994 februárjában kivonult a menetes csövek piacáról.

176 Ezután emlékeztetni kell arra, hogy valamely vállalkozást akkor is felelősnek lehet tekinteni a teljes kartell miatt, ha bizonyított, hogy a kartellnek közvetlenül csak egy vagy néhány alkotó elemében vett részt, amennyiben egyfelől tudott vagy tudnia kellett volna, hogy az az összejátszás, amelyben közreműködött, különösen több évig

rendszeresen szervezett találkozók révén, olyan átfogó rendszerbe illeszkedett bele, amelynek célja a versenyfeltételek torzítása volt, és amennyiben másfelől ezen átfogó rendszer magában foglalta a kartell összes alkotóelemét („PVC II"-ítélet [lásd fent a 71. pontban] 773. pontja). Tekintettel a Corus és a Vallourec fent említett szoros együttműködésére (lásd még a megtámadott határozat 62., 67., 78. és 80. preambulumbekezdésében), egyértelmű, hogy a Corus közvetlenül részt vett az Európa–Japán klub keretében elfogadott közös stratégia kidolgozásában, és ismerte a büntetéssel sújtott jogsértést megvalósító piacfelosztó megállapodás minden részletét. A jelen esetben tehát nincs indok úgy tekinteni, hogy a Corus nem volt felelős a kartell egészéért.

177 Ami azt a körülményt illeti, miszerint az Egyesült Királyság offshore piaca – a Corus hazai piacának fontos ágazata – csak részben volt védett, a Vallourec feljegyzéseiből (lásd a megtámadott határozat 62., 67., 78. és 80. preambulumbekezdésében), valamint a Corus munkavállalói által írt, az elnökök számára készített feljegyzésből és a „g) japán" elnevezésű dokumentumból [g) Japanese document, másolatát lásd a Bizottság aktájának 4909. oldalán] (lásd a 84. preambulumbekezdésben) kitűnik, hogy e piacon a Corus a japán eladások lehető legnagyobb korlátozására törekedett. Ilyen körülmények mellett a Corus nem hivatkozhat e korlátozott védelemre annak igazolása érdekében, hogy az általa elkövetett jogsértés nem volt „különösen súlyos". Egyebekben a brit offshore piac védelmének korlátozott jellege egyáltalán nem gyengíti a Bizottságnak a megtámadott határozat 161. preambulumbekezdésében szereplő megállapítását, miszerint az érintett földrajzi piac széles volt.

178 Ami a Corus azon érvelését illeti, hogy a jogsértésben való részvételének korlátozott hatása volt az érintett piacokon, különösen mivel a japán vállalkozások versenyt támasztottak a hazai piacán, és mivel nagyrészt kiváló minőségű menetes OCTG csövet és nem szabvány menetes OCTG csövet adott el, ezzel összefüggésben ismételten fel kell idézni, hogy a Bizottság megfelelően figyelembe vette a jogsértésnek a piacra gyakorolt korlátozott hatását a jelen ügyben azáltal, hogy csökkentette a jogsértés súlyára tekintettel meghatározott összeget a „különösen súlyos" jogsértés esetén általában alkalmazott legkisebb összeg 50%-ára (lásd fent a 170. pontban).

179 A bírságkiszabási iránymutatás 1.A. pontjának hatodik bekezdése szerint „néhány esetben szükségessé válhat a három kategórián belül meghatározott összegek súlyozása annak figyelembevétele érdekében, hogy az egyes vállalkozások jogsértő magatartása milyen súlyú, és ebből következően milyen tényleges hatást gyakorol a versenyre". E bekezdés szerint ez a megközelítés különösen akkor alkalmazandó, „ha az azonos típusú jogsértéseket elkövető vállalkozások mérete között jelentős különbség áll fenn".

180 A bírságkiszabási iránymutatásban használt „néhány esetben" és „különösen" kifejezésekből viszont kitűnik, hogy az egyes vállalkozások méretei szerinti súlyozás nem állandó része annak a számításnak, amelyet a Bizottság magára nézve kötelezővé tett, hanem olyan rugalmassági lehetőség része, amelyet saját maga részére nyújt, olyan esetekre, amikor szükség van rá. Hivatkozni kell ezzel összefüggésben az ítélkezési gyakorlatra, amely szerint a Bizottság mérlegelési jogkörrel rendelkezik, hogy bizonyos tényezőket figyelembe vesz-e vagy sem a kiszabni szándékozott bírság összegének meghatározásakor, az ügy körülményeire tekintettel (lásd ilyen értelemben a Bíróság C-137/95. P. sz. SPO és társai kontra Bizottság ügyben 1996. március 25-én hozott végzésének [EBHT 1996., I-1611. o.] 54. pontját; a Bíróság C-219/95. P. sz. Ferriere Nord kontra Bizottság ügyben 1997. július 17-én hozott ítéletének [EBHT 1997., I-4411. o.] 32–33. pontját; a Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ítéletének [lásd fent a 131. pontban] 465. pontját; és az Elsőfokú Bíróság T-309/94. sz. KNP BT kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1007. o.] 68. pontját). A bírságkiszabási iránymutatás 1.A. pontja hatodik bekezdésének szövege értelmében meg kell állapítani, hogy a Bizottság megőrzött bizonyos mérlegelési jogkört azzal kapcsolatban, hogy súlyozza-e a bírságot az egyes vállalkozások méretei szerint.

181 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra is, hogy a versenyügyekben kiszabott bírság célja az elrettentő erő biztosítása (lásd e tekintetben a bírságkiszabási iránymutatás 1.A. pontjának negyedik bekezdését). Következésképpen a megtámadott határozat címzettjeinek nagy mérete miatt (lásd a megtámadott határozat 165. preambulumbekezdésében) a jogsértés súlyára tekintettel meghatározott összeg jelentősen nagyobb mértékű csökkentése megfosztotta volna a bírságot elrettentő hatásától.

182 Ennek következtében meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem lépte túl a fenti 180. pontban leírt mérlegelési jogkörét azáltal, hogy a jelen esetben nem alkalmazta a bírságkiszabási iránymutatás 1.A. pontjának hatodik bekezdését.

183 Ami a Corus azon érvelését illeti, miszerint a megtámadott határozat 2. cikke esetleges megsemmisítésének kihatással kellene lennie az 1. cikkben megállapított jogsértés büntetéseként kiszabott bírság összegére, elegendő azt megjegyezni, hogy a Bizottság a megtámadott határozat 2. cikkében említett jogsértésre nézve egyáltalán nem szabott ki bírságot, és hogy a Bizottság egyáltalán nem vette figyelembe e jogsértést, amikor meghatározta a Corusra végül kiszabott bírságot (a megtámadott határozat 164. preambulumbekezdése). Következésképpen ezen érvelés nem érdemleges.

184 A fent elmondottak összességére tekintettel e jogalapot el kell utasítani.

A bizalomvédelem elvének megsértésére alapított jogalapról

A felek érvei

185 A Corus arra hivatkozik, hogy a Bizottság megsértette az engedékenységi közlemény D.2. pontján alapuló jogos feltevéseit azáltal, hogy nem csökkentette a rá kiszabott bírság összegét. Ezen előírás alapján az a vállalkozás, amely nem vitatja a kifogásközlésben szereplő tényeket, az együttműködés hiányában kiszabható bírság összegének 10–50%-ig terjedő csökkentésében részesülhet. A Corus kihangsúlyozza azt is, hogy a Bizottság saját maga kifejezetten elismerte az engedékenységi közleményben, hogy az a vállalkozások szempontjából jogos elvárásokat alakíthat ki. Végül a Corus analógia útján az Elsőfokú Bíróság Hercules Chemicals-ügyben 1991. december 17-én hozott ítéletére (lásd fent a 116. pontban) hivatkozik.

186 Ami a Bizottság azon érvelését illeti, miszerint az engedékenységi közlemény nem hozhatott létre jogos elvárásokat a Corus részére, mivel e közleményt 1996-ban tették közzé, elegendő azt megjegyezni, hogy a kifogásközlést csak 1999-ben küldték meg számára. Egyebekben a Bizottság kifejezetten az engedékenységi közleményre hivatkozott a megtámadott határozatban a Vallourecre és a Dalminéra kiszabott bírság összegének csökkentésekor.

187 A Corus azt állítja ezenkívül, hogy az ítélkezési gyakorlat értelmében a Bizottság kifogásait megalapozó tényeket nem vitató vállalkozásokra kiszabott bírság összegének csökkentése hátterében álló gondolat az, hogy a ténybeli állítások e beismerésére hivatkozni lehet ezen állítások megalapozottságának bizonyítékaként, és ez hozzájárul a Bizottság feladatának ellátásához a közösségi versenyszabályok megsértésének megállapítása és büntetéssel sújtása kapcsán (az Elsőfokú Bíróság T-308/94. sz. Cascades kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-925. o.] 256. pontja).

188 A jelen esetben a Corus a kifogásközlésre adott válasz 1.5. pontjában megerősítette, hogy érdemben nem vitatja a megtámadott határozat 1. cikkében később megállapított jogsértésre vonatkozó tényeket, de vitatja e jogsértés megtörténtét. A Corus azt állítja, hogy különbséget kell tenni a feltételezett tények és jogi minősítésük között. Az, hogy valamely vállalkozás vitatja a tények jogi minősítését, nem csökkenti a tények elismerésével tanúsított együttműködése körét és hasznát. Arra hivatkozik, hogy a Bizottság a jogellenes kartellekre vonatkozó más határozatokban csökkentette az olyan vállalkozásokra kiszabott bírságot, amelyek pedig vitatták a jogsértést megvalósító összejátszás létezését, vagy azt állították, hogy nem vettek részt az összejátszásban (lásd az ESZAK-Szerződés 65. cikke szerinti eljárásban [IV/35.814 „ötvözet felár"-ügy] 1998. január 21-én hozott 98/247/ESZAK bizottsági határozat [HL L 100., 55. o.] 98–100. preambulumbekezdését; valamint az EK-Szerződés 81. cikke szerinti eljárásban [IV/35.691/E-4 „előszigetelt csövek"-ügy] 1998. október 21-én hozott 1999/60/EK bizottsági határozat [HL L 24., 1. o.] 180. preambulumbekezdését). A Corus úgy véli, hogy a Bizottságnak ehhez hasonlóan csökkentenie kellett volna a rá kiszabott bírság összegét.

189 A Bizottság a Corusnak a feltételezett együttműködésre alapított érvelésével kapcsolatban először is fenntartja, hogy az engedékenységi közleményt csak 1996-ban tették közzé. Mivel a Corus 1994 februárjában hagyta abba a megtámadott határozatban leírt jogsértéseket, e közleménynek semmi szerepe nem lehet ezzel összefüggésben.

190 Ezenkívül a megtámadott határozat 1. cikkében megállapított jogsértéssel kapcsolatosan a Corus a kifogásközlésre adott válaszában, különösen annak 3.15. pontjában nem csak a tények értékelését vitatta, hanem a jogellenes megállapodás létezését magát is. Ezáltal a Bizottságra köteles volt a kifogásközlésben állított tényeket bizonyítani. A Corus magatartása így nem könnyítette meg a Bizottság feladatát. Emiatt nem tekinthető úgy, mint ami az együttműködésre tekintettel indokolná a bírság összegének csökkentését (lásd az Elsőfokú Bíróság T-347/94. sz. Mayr-Melnhof kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1751. o.] 309. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint 332. pontját). Ennek kapcsán az Elsőfokú Bíróság kifejezetten úgy ítélte meg, hogy az olyan vállalkozás, amely vitatja az EK 81. cikk (1) bekezdése megsértésében való részvételét, nem jogosult a rá kiszabott bírság összegének csökkentésére az együttműködés címén (az Elsőfokú Bíróság T-311/94. sz. BPB de Eendracht kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1129. o.] 59. pontja, és a T-338/94. sz. Finnboard kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1617. o.] 262. és 363. pontja).

191 A Bizottság a fent elmondottakból arra következtet, hogy a Corus az Elsőfokú Bíróság előtt továbbra is vitatja a megtámadott határozatban foglalt tényeket. Ennek következtében, ha együttműködés címén a Corus mégis jogosult lenne a rá kiszabott bírság összegének csökkentésére, a Bizottság arra kéri az Elsőfokú Bíróságot, hogy vonja vissza e kedvezményt, és növelje meg a kérdéses bírságösszeget. Ebben az esetben ugyanis olyan vállalkozásról lenne szó, amely részére a rá kiszabott bírságot együttműködés címén csökkentették, de keresetlevelében vitatja a tényeket, és ebben a helyzetben indokolt e kérés az engedékenységi közlemény utolsó mondata értelmében. A Corusnak így a jelen eljárás keretében választania kell a jogsértést megkérdőjelező jogalapok és érvek, valamint az engedékenységi közleményre alapított érvelése között, mivel keresetlevelének e két része egymással összeegyeztethetetlen.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

192 Meg kell jegyezni először is, hogy az 1996-ban közzétett engedékenységi közlemény arra indíthatta a Corust, hogy a kifogásközlésre 1999. április 20-án adott válaszában ne vitassa „érdemben" („substantially") az Európa–Japán klubbal kapcsolatos tényeket. Tehát semmiféle időbeli megfontolás nem zárja ki azt, hogy az engedékenységi közlemény jogos elvárásokat alakíthatott ki e társaság részére.

193 Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy az engedékenységi közlemény alapján a Corusra kiszabott bírság csökkentése indokolt volt-e a jelen esetben, és ezáltal a bizalomvédelem elve sérült-e, emlékeztetni kell először is arra, hogy a vállalkozásnak hozzá kell járulnia a Bizottság azon feladatának ellátásához, amely a közösségi versenyszabályok megsértésének megállapításából és a szankció kiszabásából áll (az Elsőfokú Bíróság T-347/94. sz. Mayr-Melnhof kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1751. o.] 309. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, valamint 332. pontja). Tehát nem elegendő, ha valamely vállalkozás általános jelleggel azt állítja, hogy e közleménnyel összhangban nem vitatja a feltételezett tényeket, ha az adott ügy körülményei között ezen állítás egyáltalán nem jelent segítséget a Bizottság számára.

194 A jelen esetben a Bizottság többek között azt állította a kifogásközlésben, hogy az Európa–Japán klub tagjai piacfelosztó célú és hatású versenykorlátozó megállapodást kötöttek. A Corus, bár azt állította, hogy nem vitatja az ezzel kapcsolatos tényeket, a kifogásközlésre adott válaszának 1.7. pontjában, valamint a 3.15. pontjának második bekezdésében ismételten kijelentette, hogy még ha fel is tételezzük a megállapodás fennállását, versenykorlátozó hatása olyannyira elhanyagolható volt, hogy kereskedelmi létjogosultsága és emiatt létezése is kétséges. A Corus azt állította az Elsőfokú Bíróság előtt, hogy különbséget kell tenni a tények, amelyeket nem vitatott, és jogi minősítésük között, amelyet vitat.

195 Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy az olyan megállapodás adott esetében, amelynek célja a piacok felosztása, tekintet nélkül esetleges hatásaira, a tények beismerése elvileg elégséges az EK 81. cikk (1) bekezdése megsértésének két lényeges eleme, azaz a megállapodás létezése és versenykorlátozó célja bizonyításához.

196 Meg kell jegyezni továbbá azt is, hogy a jelen esetben a Bizottság nagyrészt ugyanazokra bizonyítékokra hivatkozott a kifogásközlésben és a megtámadott határozatban, és hogy a bizonyítékok jelentős része, különösen Pierre Verluca nyilatkozatai és a Vallourec különböző feljegyzései az Európa–Japán klub tagjai közötti, összejátszás jellegű stratégiai tárgyalások – különösen a közösségi piacokkal kapcsolatos – tartalmára vonatkoznak (lásd többek között a kifogásközlés 56., 60., 63. és 65. pontját, valamint a megtámadott határozat 62., 67., 73. és 78. preambulumbekezdését).

197 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a Corus a kifogásközlésre adott válaszában nem vonhatta kétségbe a megállapodásban való részvételét, és a megtámadott határozat 1. cikkében később megállapított jogsértést megvalósító versenykorlátozó célt anélkül, hogy ne vitassa a kérdéses tárgyalásokra vonatkozó tényeket és tartalmukat.

198 A fent elmondottakból következik, hogy az, hogy a Corus a kifogásközlésre adott válaszában megkérdőjelezte a megállapodás létezését, az ügy körülményei között kétségessé tette az ugyanezen válaszban szereplő azon kijelentésének értékét, miszerint nem vitatta a tényeket, így e kijelentés jelentősége nem egyértelmű. E kétértelműséget megerősíti az a körülmény, hogy a Corus a „substantially" („érdemben") kifejezés használatával viszonylagossá tette azon kijelentését, hogy nem vitatta a tényeket, anélkül, hogy megmagyarázta volna, mely tényeket érinti e fenntartás.

199 E körülmények között lehetetlen volt mind a Bizottság számára a közigazgatási eljárás során, mind az Elsőfokú Bíróság számára a jelen eljárás keretében, hogy pontosan azonosítsák a Corus által beismert tényeket, amelyek alapján együttműködése hozzájárult volna a Bizottság feladatának ellátásához. Ebből az következik, hogy a jelen esetben a kifogásközlésben állított tények elismerése a Corus részéről nem indokolja a rá kiszabott bírság összege csökkentését az engedékenységi közlemény alapján, amint azt az ítélkezési gyakorlat értelmezi.

200 A fent elmondottakra tekintettel e jogalapot el kell utasítani.

Az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított jogalapról

A felek érvei

201 A Corus először is azt állítja, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az egyenlő bánásmód elve akkor sérül, ha azonos helyzeteket különböző módon kezelnek, vagy különböző helyzeteket azonos módon kezelnek, anélkül, hogy e bánásmódot objektív indokok igazolnák (a Bíróság 106/83. sz. Sermide-ügyben 1984. december 13-án hozott ítéletének [EBHT 1984., 4209. o.] 28. pontja, és a C-174/89. sz. Hoche-ügyben 1990. június 28-án hozott ítéletének [EBHT 1990., I-2681. o.] 25. pontja; ugyanebben az értelemben az Elsőfokú Bíróság T-100/92. sz. La Pietra kontra Bizottság ügyben 1994. március 15-én hozott ítéletének [EBHT-KSZ 1994., I-A-83. és II-275. o.] 50. pontja). A Corus hozzáteszi, hogy ezen elvet gyakran alkalmazzák a bírságkiszabás kapcsán (az Elsőfokú Bíróság Hercules Chemicals kontra Bizottság ügyben 1991. december 17-én hozott ítéletének [lásd fent a 116. pontban] 295. pontja; a T-141/89. sz. Trefileurope kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítéletének [EBHT 1995., II-791. o.] 185. pontja; a T-142/89. sz. Boël kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének [EBHT 1995., II-867. o.] 128–135. pontja; a T-143/89. sz. Ferriere Nord kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének [EBHT 1995., II-917. o.] 54–56. pontja; a T-150/89. sz. Martinelli kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének [EBHT 1995., II-1165. o.] 57–61. pontja; a T-49/95. sz. Van Megen Sports kontra Bizottság ügyben 1996. december 11-én hozott ítéletének [EBHT 1996., II-

1799. o.] 56. pontja; a Finnboard kontra Bizottság ítélet [lásd fent a 190. pontban], és a Mayr-Melnhof kontra Bizottság ítélet [lásd fent a 190. pontban] 334–336. és 352–354. pontja).

202 A Corus úgy véli, hogy a Vallourec, amely a rá kiszabott bírság összegének 40%-os csökkentésében részesült, csupán válaszolt a helyszíni vizsgálat során a Bizottság alkalmazottai részéről neki feltett kérdésekre, amint erre jogilag köteles volt, és hogy a Corus ugyanígy tett. Ennek kapcsán azt állítja, hogy Pierre Verluca nyilatkozatait olyan kérdésekre válaszul tette, amelyeket a Bizottság kizárólag a Vallourechez intézett.

203 Ráadásul a Dalmine, amely a rá kiszabott bírság összegének 20%-os csökkentésében részesült, csupán tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem vitatja a tényeket, anélkül, hogy elismerte volna a jogsértésben való részvételét. Ezért együttműködése nem volt szélesebb, mint a Corusé. A Corust hátrányosan érintő, a Bizottság által az ellenkérelmében nem indokolt eltérő bánásmód így egyértelműen megvalósult. Sőt a Dalmine kevésbé volt együttműködő, mint a Corus, különösen amennyiben kezdetben megtagadta, hogy a Bizottság által kért bizonyos információkat megadja, és ezután arra a jogra hivatkozott, miszerint senki sem kötelezhető arra, hogy önmagát terhelő vallomást tegyen, hogy indokolja bizonyos kérdésekre való válaszadás elutasítását, a kifogásközlésre adott válaszában és a 17. rendelet 11. cikk (5) bekezdése alapján elfogadott bizottsági határozat ellen benyújtott keresetlevelében, amelyet az Elsőfokú Bíróság elutasított mint nyilvánvalóan elfogadhatatlant. Ezenkívül a Dalmine vitatta azon határozatok jogszerűségét, amelyek alapján a Bizottság 1994 decemberében lefolytatta vizsgálatát, és következésképpen azt is, hogy a Bizottság felhasználhatja-e a vizsgálatok során beszerzett dokumentumokat (a megtámadott határozat 118. preambulumbekezdése).

204 A Corus egyebekben úgy véli, hogy a megtámadott határozatból következik (174. preambulumbekezdés), hogy a japán felperesek nem tanúsítottak hatékony együttműködést, és vitatták a megállapodás létezését a közigazgatási eljárás során, ami megkülönbözteti helyzetüket a Corusétól. Mint a Dalmine, a japán termelők is

vitatták azon határozatok jogszerűségét, amelyek alapján a Bizottság 1994 decemberében lefolytatta vizsgálatát, és azt, hogy a Bizottság felhasználhatja-e a vizsgálatok során beszerzett dokumentumokat. Ami a Mannesmannt illeti, a megtámadott határozatból (174. preambulumbekezdés) kitűnik, hogy soha nem jelezte egyértelműen, vitatja-e a tényeket vagy sem, és megtagadta a 17. rendelet 11. cikk (5) bekezdése szerint elfogadott bizottsági határozat alapján kért bizonyos információk szolgáltatását. A Bizottság így megsértette az egyenlő bánásmód elvét azáltal, hogy nem csökkentette a Corusra kiszabott bírságot, és ezzel ugyanolyan bánásmódban részesítette, mint a Mannesmannt és a négy japán termelőt.

205 A Bizottság azzal válaszol először is, hogy mérlegelési jogkört élvez a bírság összegének meghatározásában, így az egyenlő bánásmód fogalmát a bírságokkal kapcsolatban erre tekintettel kell értelmezni (Martinelli kontra Bizottság ítélet [lásd fent a 201. pontban] 59. pontja). Mindenesetre ezen elv csak akkor alkalmazandó, ha azonos helyzeteket különböző módon kezelnek (az Elsőfokú Bíróság Hercules Chemicals kontra Bizottság ügyben 1991. december 17-én hozott ítéletének [lásd fent a 116. pontban] 295. pontja).

206 A jelen esetben objektív különbségek állnak fenn a Corus és a megtámadott határozat más címzettjeinek helyzete között. Elsősorban a Vallourec egyrészt írásbeli nyilatkozatot adott a Bizottságnak, amely nagyon hasznos volt (Pierre Verluca 1996. szeptember 17-i nyilatkozata; lásd különösen a megtámadott határozat 53. és 170. preambulumbekezdésében), másrészt pedig nem vitatta azokat a tényeket, amelyekre a Bizottság a kifogásközlést alapította. Másodsorban a Dalmine teljesen egyértelműen nem vitatta azokat a tényeket, amelyekre a Bizottság a határozatot alapította (a megtámadott határozat 172. preambulumbekezdése), míg a Corus kétségbe vonta a megállapodás létezését. Mindazonáltal még ha fel is tételezzük, hogy a Bizottság hibát követett el azzal, hogy csökkentette a Vallourecre és a Dalminéra kiszabott bírságot, ezen érvelésnek nincs kihatása a Corus bírságcsökkentési kérelmére. Végül pedig lényegtelen az, hogy a Corus, valamint a

Mannesmann és a japán termelők más-más okok miatt nem részesülhettek a rájuk kiszabott bírság összegének csökkentésében, mivel a Corus nem teljesítette az engedékenységi közlemény ezzel kapcsolatos feltételeit, függetlenül a többi vállalkozás helyzetétől.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

207 A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság nem sértheti meg az egyenlő bánásmód általános közösségi jogi elvét akkor, amikor a vállalkozások részéről tanúsított együttműködést vizsgálja, amely elv az állandó ítélkezési gyakorlat alapján akkor sérül, ha azonos helyzeteket különböző módon kezelnek, vagy különböző helyzeteket azonos módon kezelnek, anélkül hogy e bánásmódot objektív indokok igazolnák (az Elsőfokú Bíróság T-45/98. és T-47/98. sz. Krupp Thyssen Stainless és Acciai speciali Terni kontra Bizottság ügyben 2001. december 13-án hozott ítéletének [EBHT 2001., II-3757. o.] 237. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

208 Emlékeztetni kell arra is, hogy az együttműködés miatt nyújtott bírságcsökkentést az indokol, ha a vállalkozás magatartásával elősegíti a Bizottság feladatát, amely a közösségi versenyszabályok megsértésének megállapításából és a szankció kiszabásából áll (a Mayr-Melnhof kontra Bizottság ítélet [lásd fent a 190. pontban] 309. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, valamint 332. pontja).

209 Meg kell állapítani, hogy a jelen esetben objektív és jelentős különbségek állnak fenn az utóbbi feltétel vonatkozásában a Corus helyzete, valamint a Vallourec és a Dalmine helyzete között.

210 Egyrészt a Vallourec nem csak hogy nem vitatta azokat a tényeket, amelyekre a Bizottság a kifogásközlést alapította, de a Corustól eltérően olyan írásbeli nyilatkozatokat is szolgáltatott, amelyek nagyon hasznosak voltak a Bizottság számára, különösen Pierre Verluca 1996. szeptember 17-i és 1996. október 14-i nyilatkozatai (lásd különösen a megtámadott határozat 60., 62., 72. és 108. preambulumbekezdésében).

211 A Corus egyik képviselője sem terjesztett elő olyan nyilatkozatot, amelynek bizonyító ereje és terjedelme összehasonlítható lenne Pierre Verluca nyilatkozataival. A Corus 1997. október 31-i válasza (lásd a megtámadott határozat 66. preambulumbekezdésében) ugyanis korlátozott terjedelmű és bizonyító erejű, annál is inkább, mivel nem egyértelmű, hogy a Bizottságnak címzett 1999. március 30-i levelével a Corus vissza akarta-e azt vonni vagy sem a varrat nélküli csövekre vonatkozó eljárás keretében (lásd ennek kapcsán a JFE Engineering és társai kontra Bizottság ítélet [lásd fent a 129. pontban] 305–308. pontját).

212 Ami a Corus által leírt körülményt illeti, hogy Pierre Verluca nyilatkozatait olyan kérdésekre válaszul tette, amelyeket a Bizottság kizárólag a Vallourechez intézett, elegendő azt megjegyezni, hogy a Bizottság nem köteles ugyanazon kérdéseket feltenni a vizsgálati szakaszban a jogsértés elkövetésével gyanúsított mindegyik vállalkozás számára. Meg kell jegyezni, hogy ilyen kötelezettség előírása megfosztaná a Bizottságot mozgásterétől a versenyfelügyeleti vizsgálatokban, és ezáltal gyengítené azok hatékonyságát.

213 Való igaz, hogy amennyiben a vállalkozások hasonló információt szolgáltatnak a Bizottságnak a terhükre rótt tényekkel kapcsolatban a közigazgatási eljárás ugyanazon szakaszában és hasonló körülmények mellett, az általuk nyújtott együttműködést összehasonlíthatónak kell tekinteni (lásd hasonlóképpen a Krupp Thyssen Stainless és Acciai speciali Terni kontra Bizottság ítélet [lásd fent a 210. pontban] 243–246. pontját).

214 Egyértelmű azonban, hogy a jelen esetben nem ez a helyzet (lásd fent a 211. pontban). Ezért ez az ítélkezési gyakorlat nem alkalmazandó.

215 Ami a Dalminét illeti, mind a jelen eljárásban, mind a jelen üggyel a szóbeli szakasz lefolytatása céljára egyesített T-50/00. sz. Dalmine kontra Bizottság ügyben elfogadott, hogy e társaság nem vitatta azokat a tényeket, amelyekre a Bizottság a határozatot alapította (lásd a megtámadott határozat 172. preambulumbekezdésében). Bár a Corus a kifogásközlésre adott válaszában kijelentette, hogy nem vitatja a Bizottság által a megtámadott határozat 1. cikkében később megállapított jogsértéssel kapcsolatban feltételezett tényeket, fent a 192–199. pontban leírtaknak megfelelően e megállapítás nem indokolja a Corusra kiszabott bírság csökkentését, mivel bizonytalan és kétértelmű.

216 Elegendő azt megállapítani, hogy a Dalmine esetén nem lehetett kifogásolni ilyen kétértelműséget a tények beismerése kapcsán, és így a Bizottság nem különböztette meg hátrányosan a Corust e tekintetben. Ami a Corus által annak alátámasztására hivatkozott egyéb körülményeket illeti, hogy a Dalmine még kevésbé volt együttműködő, mint ő, meg kell jegyezni, hogy e körülmények a Dalminénak az információkérésekre való válaszadás megtagadására vonatkoznak, amely a kifogásközlés megküldése előtt történt, és hogy a Bizottság egyáltalán nem állapította meg azt, hogy a Dalmine együttműködött volna a vizsgálat e részében.

217 A Bizottság ezért helyesen tekintette úgy, hogy e körülményeknek nem volt kihatása arra, hogy a Dalmine elismerte-e a tényeket a kifogásközlésre adott válaszában, sem ebből kifolyólag a bírság összegének 20%-os csökkentésére, amelyet a Bizottság Dalminénak e címen az engedékenységi közleménynek megfelelően nyújtott.

218 Végül amint azt a Bizottság kifejti, lényegtelen az, hogy a Corus, valamint a Mannesmann és a japán termelők más-más okok miatt nem részesülhettek a rájuk kiszabott bírság összegének csökkentésében, mivel a fent elmondottak értelmében a Corus nem teljesíti az engedékenységi közlemény ezzel kapcsolatos feltételeit, függetlenül a többi vállalkozás helyzetétől.

A bírság kiszámításáról

219 A fent elmondottakból következik, hogy a Corusra kiszabott bírság összegét csökkenteni kell, figyelembe véve, hogy az Elsőfokú Bíróság a jelen ügyben a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés időtartamát 4 év helyett 3 évben állapította meg.

220 Mivel a bírság összegének a bírságkiszabási iránymutatásban rögzített, a Bizottság által a jelen ügyben alkalmazott számítási módszerét magát nem kifogásolták, így az Elsőfokú Bíróság korlátlan felülvizsgálati jogköre gyakorlása során e módszert alkalmazza az előző pontban tett megállapításra tekintettel.

221 Következésképpen az alapösszeg 10 millió euro, megnövelve 10%-kal a jogsértés minden egyes éve után, azaz összesen 30%-kal, aminek eredménye 13 millió euro. Ezt az összeget csökkenteni kell 10%-kal a megtámadott határozat 168–169.

preambulumbekezdésében leírt enyhítő körülmények miatt, aminek végső összege a Corus számára 11 700 000 euro, 12 600 000 euro helyett.

Azon kérelemről, hogy az Elsőfokú Bíróság kötelezze a Bizottságot a bírság összegének visszatérítésére, vagy másodlagosan azon összeg visszatérítésére, amellyel csökkenti a bírságot, kamatokkal együtt

222 A Bíróság számos alkalommal megállapította, hogy a visszaható hatályú megsemmisítő ítéletet követően, amely a megsemmisített aktusnak a jogrendszerből visszaható hatállyal való törlésével jár (a Bíróság 97/86., 99/86., 193/86. és 215/86. sz. Asteris és társai kontra Bizottság ügyben 1988. április 26-án hozott ítéletének [EBHT 1988., 2181. o.] 30. pontja; Léger főtanácsnok C-127/94. sz. Ecroyd-ügyre vonatkozó indítványának [a Bíróság 1996. június 6-án hozott ítélete, EBHT 1996., I-2731., I-2735. o.] 74. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-171/99. sz. Corus UK kontra Bizottság ügyben 2001. október 10-én hozott ítéletének [EBHT 2001., II-2967. o.] 50. pontja), az alperes intézmény az EK 233. cikke értelmében köteles megtenni a megállapított jogsértés hatásainak megsemmisítéséhez szükséges intézkedéseket; a már végrehajtott aktus esetén ez abban állhat, hogy a felperes számára helyre kell állítani az aktust megelőző állapotot (a Bíróság 22/70. sz. Bizottság kontra Tanács ügyben 1971. március 31-én hozott ítéletének [EBHT 1971., 263. o.] 60. pontja; a 92/78. sz. Simmenthal kontra Bizottság ügyben 1979. március 6-án hozott ítéletének [EBHT 1979., 777. o.] 32. pontja, és a 21/86. sz. Samara kontra Bizottság ügyben 1987. február 17-én hozott ítéletének [EBHT 1987., 795. o.] 7. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-480/93. és T-483/93. sz. Antillean Rice Mills és társai kontra Bizottság ügyben 1995. szeptember 14-én hozott ítéletének [EBHT 1995., II-2305. o.] 59–60. pontja, és a fent hivatkozott Corus UK kontra Bizottság ítélet 50. pontja).

223 Valamely vállalkozásra a Szerződésben foglalt versenyszabályok megsértése miatt kiszabott bírságot megsemmisítő vagy csökkentő ítélet esetén az EK 233. cikkben említett intézkedések között a Bizottság elsőként köteles visszatéríteni a kérdéses vállalkozás által megfizetett bírság egészét vagy egy részét annyiban, amennyiben ez

jogtalan fizetésnek minősül a megsemmisítő határozat értelmében. E kötelezettség nem csak a jogtalanul fizetett bírság tőkeösszegére, hanem annak késedelmi kamataira is vonatkozik (a Corus UK kontra Bizottság ítélet [lásd fent a 222. pontban] 52-53. pontja).

224 A jelen esetben nem feltételezhető, hogy a Bizottság el fogja mulasztani a jelen ítéletből és az EK 233. cikkből együttesen eredő kötelezettségét.

225 Következésképpen nem szükséges e kérelemről határozni a jelen eljárás keretében.

226 Hasonlóképpen meg kell jegyezni, hogy ugyanezen okok miatt nem szükséges határozni a Corus azon kérelméről, hogy az Elsőfokú Bíróság tegyen meg minden intézkedést, amely az ítélet végrehajtásához szükséges.

A költségekről

227 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 3.§-a alapján az Elsőfokú Bíróság elrendelheti a költségeknek a felek közötti megosztását vagy azt, hogy a felek mindegyike maga viselje saját költségeit, ha a felek kereseti kérelmük bizonyos pontjai tekintetében pernyertesek, a többi pont tekintetében pervesztesek lettek. Mivel mindegyik fél pervesztes lett egy vagy több pont tekintetében, ezért az Elsőfokú Bíróság elrendeli, hogy a felperes és a Bizottság maguk viselik saját költségeiket.

A fenti indokok alapján,

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (második tanács)

a következőképpen határozott:

1) **Az Elsőfokú Bíróság megsemmisíti az EK-Szerződés 81. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (IV/E-1/35.860-B varrat nélküli acélcsövek-ügy) 1999. december 8-án hozott 2003/382/EK bizottsági határozat 1. cikkének (2) bekezdését annyiban, amennyiben az megállapítja e cikkben a felperes terhére felrótt jogsértés elkövetését az 1991. január 1-jét megelőző időszakra vonatkozóan.**

2) **A 2003/382 határozat 4. cikke alapján a felperesre kiszabott pénzbírság összegét 11 700 000 euroban állapítja meg.**

3) **Egyebekben a keresetet elutasítja.**

4) **A felperest és a Bizottságot kötelezi saját költségeik viselésére.**

Forwood Pirrung Meij

Kihirdetve Luxembourgban, a 2004. július 8-i nyilvános ülésen.

H. Jung J. Pirrung

hivatalvezető elnök

Tartalomjegyzék

Tényállás és eljárás ..... II - 2332

Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás ..... II - 2333

A felek kérelmei ..... II - 2333

A megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelem ..... II - 2335

A megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés meg nem történtével kapcsolatos jogalapról ..... II - 2335

A felek érvei ..... II - 2335

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2344

Azon jogalapról, amely szerint a felperesek védelemhez való joga sérült a kifogásközlés és a határozat közötti, a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés létezésének igazolására felhasznált bizonyítékok elemzésével kapcsolatos ellentmondás miatt ..... II - 2352

A felek érvei ..... II - 2352

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2353

A megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelemről ..... II - 2355

A megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés meg nem történtének a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés létezésének megállapítására tett kihatására alapított jogalapról ..... II - 2355

A felek érvei ..... II - 2355

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2356

A megtámadott határozat 1. cikkében megállapított jogsértés időtartamával kapcsolatban elkövetett mérlegelési hibára alapított jogalapról ..... II - 2358

A felek érvei ..... II - 2358

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2359

A bírság megsemmisítése iránti kérelemről ..... II - 2363

A felek érvei ..... II - 2363

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2367

A bírság összegének csökkentése iránti kérelemről ..... II - 2371

A jogsértés súlyával kapcsolatban elkövetett mérlegelési hibára alapított jogalapról .. II - 2371

A felek érvei ..... II - 2371

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2373

A bizalomvédelem elvének megsértésére alapított jogalapról ..... II - 2378

A felek érvei ..... II - 2378

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2381

Az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított jogalapról ..... II - 2383

A felek érvei ..... II - 2383

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2386

A bírság kiszámításáról ..... II - 2389

Azon kérelemről, hogy az Elsőfokú Bíróság kötelezze a Bizottságot a bírság összegének visszatérítésére, vagy másodlagosan azon összeg visszatérítésére, amellyel csökkenti a bírságot, kamatokkal együtt ..... II - 2390

A költségekről ..... II - 2391